

2011-06-22

511-11365-11
1276-204

Vår referens

Enligt Sändlista

Miljöavdelningen
Johan Johnmark
040/044-25 25 54

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Herrevadskloster i Klippans kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen fastställer att skötselplanen, daterad den 22 juni 2011, för naturreservatet Herrevadskloster i Klippans kommun skall gälla tills vidare.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Herrevadskloster i Klippans kommun. Naturreservatet bildades den 22 juni 2011. Förslaget har remissbehandlats.

Skäl för beslut

Länsstyrelsen skall, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m, fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhren och Johan Johnmark, föredragande.

Per-Magnus Åhren

Johan Johnmark

Skötselplan för naturreservatet Herrevadskloster

Klippans kommun
Skåne län

Diarienummer	511-11365-11, 1276-204
Beslutsdatum	2011-06-22
	Skötselplan för naturreservatet Herrevadskloster Länsstyrelsen i Skåne län
Författare:	Johan Johnmark, Oddvar Fiskesjö
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 http://www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län
Omslagsbild:	Horsabacken i höstfärg år 2009, foto Johan Johnmark

Innehållsförteckning

1 Syftet med naturreservatet.....	6
2 Beskrivning av området.....	7
2.1 Administrativa data	7
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	10
2.3 Vattenregimen inom Herrevadskloster	13
2.3.1 Befintliga vattendomar och dikningsföretag	15
2.3.2 Vattendrag som ej omfattas av dikningsföretag	15
2.4 Områdets bevarandevärden	15
2.4.1 Geovetenskapliga bevarandevärden	16
2.4.2 Biologiska bevarandevärden	16
2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden	17
2.4.4 Intressen för friluftslivet	19
3 Planerad markanvändning och skötsel.....	19
3.1 Övergripande bevarandemål inom Natura 2000 områdena	19
3.1.1 Arealer inom Natura 2000 områdena	20
3.1.2 Struktur och funktion inom Natura 2000 områdena	20
3.1.3 Typiska arter och Natura 2000 arter inom Natura 2000 områdena	21
3.2 Generella skötselåtgärder i naturreservatet	22
3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd	23
3.4 Specifika åtgärder	23
3.4.1 Åtgärder för ekoxe.....	23
3.4.2 Åtgärder för läderbagge	23
3.4.3 Åtgärder för saffransticka	24
3.4.4 Åtgärder för mellanspett	24
3.4.5 Åtgärder för hålbbyggande fåglar	24
3.4.6 Åtgärder för boplattformsbbyggnade fåglar	25
3.4.7 Åtgärder för fjärilar och humlor	25
3.5 Skötselområden	25
3.6 Övergripande konsekvenser av skötselåtgärderna	25
4 Mål och åtgärder för skötselområden.....	26
4.1 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 117,6 hektar	26
4.1.1 Beskrivning	26
4.1.2 Bevarandemål	27
4.1.3 Skötselåtgärder	29
4.1.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	30
4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark – restaurering cirka 158,4 hektar.....	30
4.2.1 Beskrivning	30
4.2.2 Bevarandemål	32
4.2.3 Skötselåtgärder	32
4.2.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	34
4.3 Skötselområde Öppen betesmark cirka 36,6 hektar	34
4.3.1 Beskrivning	34
4.3.2 Bevarandemål	35
4.3.3 Skötselåtgärder	35
4.3.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	35
4.4 Skötselområde Angar cirka 1,7 hektar	36
4.4.1 Beskrivning	36
4.4.2 Bevarandemål	36
4.4.3 Skötselåtgärder	36
4.4.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	37
4.5 Skötselområde Rönneå med mad cirka 29,1 hektar	37
4.5.1 Beskrivning	37
4.5.2 Bevarandemål	37
4.5.3 Skötselåtgärder	37
4.5.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	38
4.6 Skötselområde Våtmark cirka 83,1 hektar	38
4.6.1 Beskrivning	38
4.6.2 Bevarandemål	39
4.6.3 Skötselåtgärder	39

4.6.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	39
4.7 Skötselområde Sumpskog cirka 95,6 hektar	40
4.7.1 Beskrivning	40
4.7.2 Bevarandemål	40
4.7.3 Skötselåtgärder	40
4.7.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	41
4.8 Skötselområde Adellövsog cirka 37,9 hektar	41
4.8.1 Beskrivning	41
4.8.2 Bevarandemål	42
4.8.3 Skötselåtgärder	42
4.8.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	42
4.9 Skötselområde Adellövsog - restaurering cirka 10,3 hektar	43
4.9.1 Beskrivning	43
4.9.2 Bevarandemål	43
4.9.3 Skötselåtgärder	43
4.9.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	43
4.10. Skötselområde Sjö cirka 8,8 hektar	43
4.10.1 Beskrivning	43
4.10.2 Bevarandemål	44
4.10.3 Skötselåtgärder	44
4.10.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	44
4.11 Byggnader	44
4.11.1 Beskrivning och förslag på åtgärder	44
5 Friluftsliv och turism	47
5.1 Allmän inledning	47
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	47
5.3 Information	47
5.4 Vägvisning	47
5.5 Parkering, markerade leder, rastplatser och eldstäder	48
5.6 Renhållning och sanitära anordningar	49
6 Jakt	49
7 Tillsyn	49
8 Dokumentation och uppföljning	49
8.1 Uppföljning av skötselområde	49
8.2 Dokumentation av skötselåtgärder	49
8.3 Uppföljning av kostnader	49
9 Revidering av skötselplanen	50
10 Kostnader och finansiering	50
10.1 Ekonomisk utredning	50
10.2 Finansiering av förvaltningen	50
11 Källor	51
11.1 Kartor	51
11.2 Skriftliga källor	51
11.3 Foton	52
11.4 Muntliga kontakter	52
12 Utdrag ur fastighetsregistret	52

BILAGOR

1. Skötselområden
2. Anläggningar
3. Förslag på fallindelning
4. Högprioriterade åtgärder
5. Natura 2000 området Brandeborg med naturtyper
6. Natura 2000 området Herrevadskloster västra delen med naturtyper
7. Natura 2000 området Herrevadskloster östra delen med naturtyper
8. Natura 2000 området Herrevadskloster – Broröd med naturtyper
9. Målbild

1 Syftet med naturreservatet

Naturreservatet ska främst utgöra ett större sammanhängande trädklätt beteslandskap med spärrkroniga ekar och bokar i en mosaik med hävdade våtmarker, sumpskogar och restaurerade ädellövskogar. Vattenregimen med bl.a. Rönneå och Ybbarpsån ska bevaras och om möjligt restaureras.

Syftet uppnås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla ädellövträd av främst grova ekar och bokar,
- Bevara, restaurera och utveckla grova lövträd, främst björk,
- Bevara, restaurera och utveckla betesmarkerna,
- Bevara och utveckla de alluviala lövskogarna,
- Bevara, restaurera och utveckla ädellövskogarna,
- Bevara, restaurera och utveckla rikkärret,
- Restaurera våtmarker,
- Om möjligt återställa vattenregimen i området, genom återmeandring av Ybbarpsån och diken samt igensättning alternativt upptagning av rörlagda diken,
- Bevara och utveckla de entomologiska värdena inom området (vid behov inplantering), i synnerhet för ekoxe och läderbagge,
- Bevara, restaurera och utveckla de ornitologiska, floristiska, mykologiska och zoologiska värdena inom området,
- Gynna de i området förekommande rödlistade arterna,
- Bevara Rönneås bottenstruktur och låta Rönneå få fortsätta sin meandring,
- Tydliggöra områdets kulturmiljövärden,
- Främja det rörliga friluftslivet och särskilt beakta tillgänglighet för funktionshindrade,
- Borttagande av förvaltaren ansedda främmande arter.
- Spara och kontinuerligt skapa död ved. Död ved av lövträd ska sparas i största möjliga utsträckning,
- Undvika markskador.

Ny kunskap om rödlistade arter och hotade naturtyper beaktas i den löpande skötseln av naturreservatet.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Herrevadskloster
Objektnummer	1002354
Skyddsform	Naturresevat
Beslutsdatum	2011-06-22
Förvaltare	Länsstyrelsen
Internationella åtaganden	Natura 2000 områden SE 0420287 (Herrevadskloster), SE 0420242 (Herrevadskloster-Broröd) och SE 0420293 (Brandeborg)
Län	Skåne
Kommun	Klippan
Socken	Riseberga
Biogeografisk region	Kontinental
Läge	Området är beläget ca 8 km sydöst om Klippan
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 5.
Koordinater	1340821, 6221442 (SWEREF 99)
Fastigheter	Herrevadskloster 2:71, Ljungby 4:101, del av Brandeborg 8:1, del av Sjöleden 1:5 och del av Riseberga-Svenstorp 1:4 samt del av Herrevadskloster S:3 och Herrevadskloster S:5.
Markägare	Statens Naturvårdsverk och enskilda
Servitut och nyttjanderätter	Servitut och nyttjanderätterna bifogas till denna skötselplan.
Arealer	Totalt cirka 583,3 hektar Land cirka 574,5 hektar Vatten (sjö) cirka 8,8 hektar
Markslag	Framtida trädklädd betesmark cirka 276 hektar Framtida öppen betesmark cirka 36,6 hektar Framtida ädellövskog cirka 48,2 hektar Sumpskog cirka 95,9 hektar Framtida våtmark inkl Rönneå med mad cirka 112,1 hektar Ängar cirka 1,8 hektar Område för friluftsliv cirka 3,9 hektar

EU-prioriterade naturtyper och arter

Naturtyper	Areal (ha)
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	1,2
Naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation (3150)	31,8
Torra hedar (4030)	1,0
* Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (SF; 6270)	24,7
* Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230)	0,4
Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410)	11,6
Högörtängar (6430)	0,1
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	0,3
Trädklädda betesmarker (9070)	42,4
Boskog av örtrik typ (9130)	7,1
Ek-avenboskog av buskstjärnblomma-typ (9160)	19,6
Äldre ekskogar på sura, sandiga marker (9190=	1,6
* Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade (91E0)	4,7
Totalareal naturtyper (ha):	145,3
Arter	Aktuell status 2000
Bivråk - <i>Pernis apivorus</i> (A072)	Häckande 1 par
Brun kärrhök - <i>Circus aeruginosus</i> (A081)	Häckande 1 par
Röd glada - <i>Milvus milvus</i> (A074)	Häckande 1 par
Rördrom - <i>Botaurus stellaris</i> (A021)	Häckande 1 par
Spillkråka - <i>Dryocopus martius</i> (A236)	Häckande 1 par
Sångsvan - <i>Cygnus cygnus</i> (A038)	Häckande 1 par
Törnskata - <i>Lanius collurio</i> (A338)	Häckande 9 par
Citronfläckad kärrtrollslända <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Nybodamm år 2006
Kungsfiskare - <i>Alcedo atthis</i> (A229)	Stationär 1 par 2002
* prioriterad naturtyp enligt Natura 2000	

Av Artdatabanken rödlistade arter, rödlistan år 2010.

Artnamn	Latinskt namn	Hotkategori	Biotop	Funnen senast år
Fåglar:				
Blåkråka	<i>Coracias garrulus</i>	RE	Solitära ekar	1861
Mellanspett	<i>Dendrocopos medius</i>	RE	Grov ek	1994
Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	EN	Brynmiljöer	2000
Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	VU	Å	2008
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	NT	Vass	2000
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT	Sumpskog	1999
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	NT	Trädklädd betesmark	2007
Kärlväxter:				
Sjönajas	<i>Najas flexilis</i>	EN	Sjö	1939
Borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN	Sjö	1947

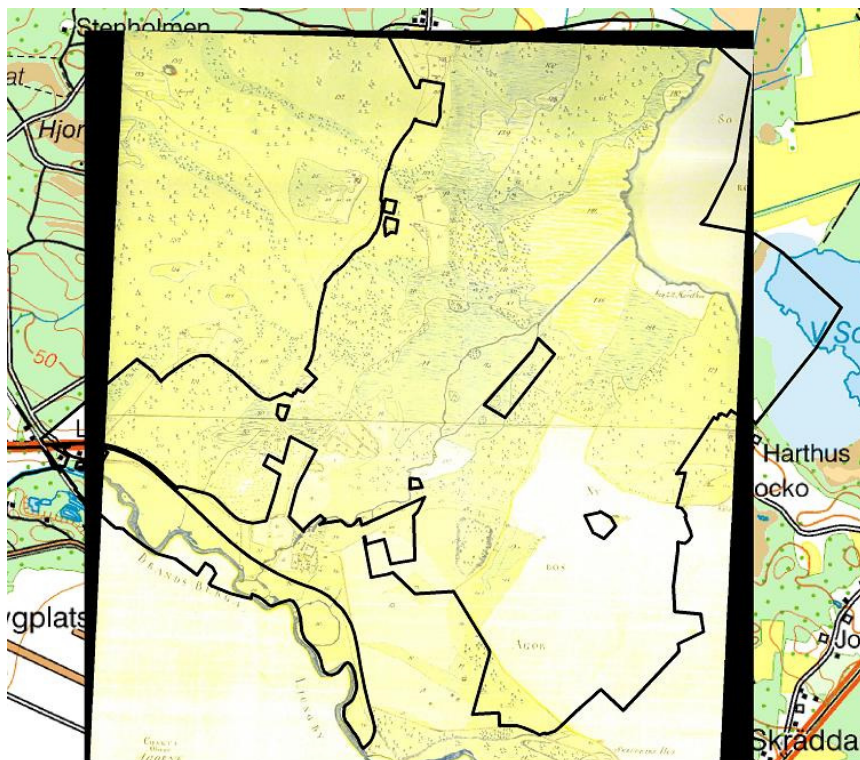
Styvnate	<i>Potamogeton rutilus</i>	EN	Fuktig mark	1942
Åkermadd	<i>Sherardia arvensis</i>	EN	Åker	1956
Knutört	<i>Anagallis minima</i>	VU	Väggkant	1956
Åkersyska	<i>Stachys arvensis</i>	VU	Åkerkant	1994
Vildris	<i>Leersia oryzoides</i>	VU	Gungfly	1947
Klotgräs	<i>Pilularia globulifera</i>	VU	Sjöstrand	1939
Hartmansstarr	<i>Carex hartmanii</i>	VU	Betesmark	1999
Revig blodrot	<i>Potentilla anglica</i>	VU	Lilla hage	2009
Loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU	Rikkärr	1999
Granspira	<i>Pedicularis sylvatica</i>	NT	Sumpskogskant	1994
Rödlånke	<i>Lythrum portula</i>	NT	Sjöstrand	1994
Lavar:				
Gammelekslav	<i>Lecanographa amylacea</i>	VU	Ek	2008
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	Död ek	1995
Almlav	<i>Gyalecta ulmi</i>	NT	Ek	2008
Svampar:				
Saffransticka	<i>Hapalopilus croceus</i>	CR	Ek	2008
Insekter:				
Större vedvivel	<i>Cossonus parallelepipedus</i>	VU	Hålträd	1996
Svartspetsad rödrock	<i>Ampedus praeustus</i>	NT		1850
Läderbagge	<i>Osmoderma eremita</i>	NT		1850
	<i>Anitys rubens</i>	NT	Hålträd	1996
	<i>Phloeophagus thomsoni</i>	NT	Hålträd	1996
Sumpkamgälsnäcka	<i>Valvata macrostoma</i>	NT	Rönneå	2006
	<i>Ptenidium gressneri</i>	NT	Hålträd	1998
	<i>Thamiaraea hospita</i>	NT	Savande träd	1998
Kardinalfärgad rödrock	<i>Ampedus cardinalis</i>	NT		1998
Skeppsvarvsfluga	<i>Lymexylon navale</i>	NT	Ekved	1998
Bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT	Horsabacken & Venlösa äng	2007
Liten bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT	Horsabacken	2007
Allmän metallvingesvärmare	<i>Adscita statices</i>	NT	Horsabacken	2007
Violettekantad Guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT	Horsabacken & Venlösa äng	2007

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

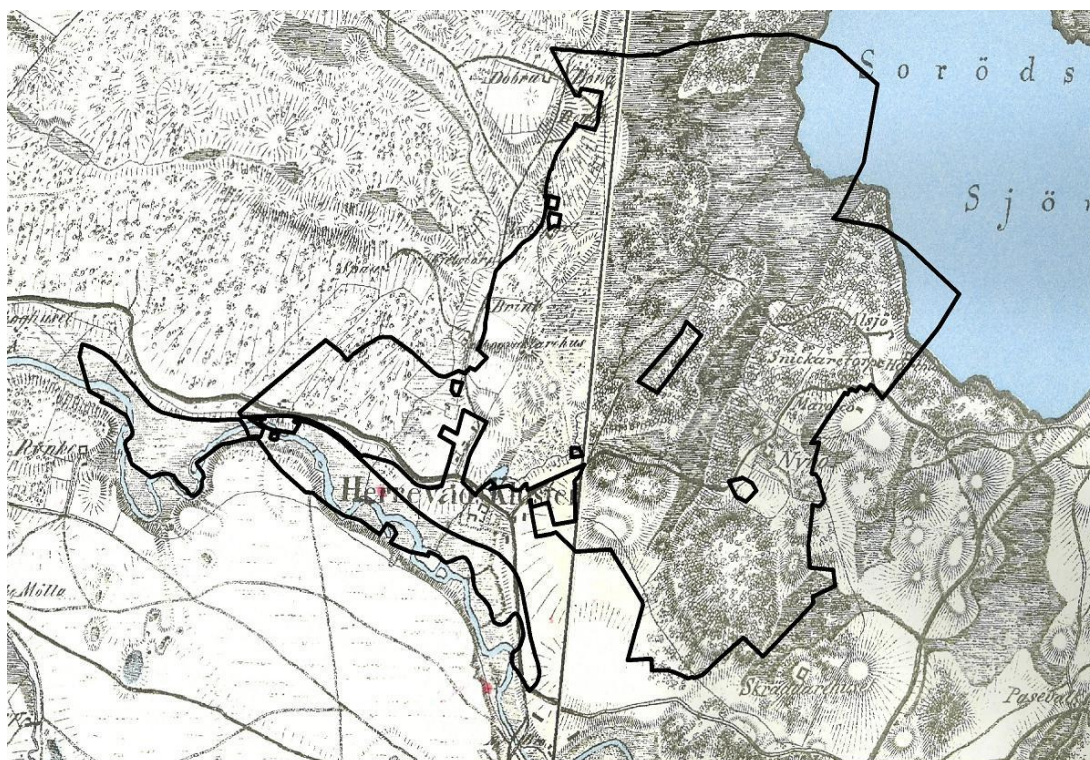
Herrevadskloster grundlades år 1144 av ärkebiskopen Eskil. Klostret drevs av Cisterciensermunkar (hantverkare och jordbrukare). Det var ett rikt godscomplex med som mest 400 gårdar. Klostrepoken upphörde med reformationen år 1536. Åren 1536-1658 gav Danska kronan området i förläning bl.a. till Steen Bille, Tycho Brahes morbror. Tycho hade ett eget laboratorium på Herrevadskloster och upptäckte (och blev berömd) en ny stjärna Stella Nova i Cassiopeias stjärnbild år 1572, när han gick över borggården. I samband med freden i Roskilde 1658 övergick Herrevadskloster till Svenska kronan. År 1691-1786 utgjorde det kavalleriets högre tjänsteboställe. Resterna av klosterbyggnaderna revs i början av 1800-talet. Detta blev inledningen till en lång tidsepok med militär verksamhet vid Herrevadskloster. Det Skånska fältkommisariatet år 1786-1830, Skånska husarregementet år 1858-1898, Remontdepå (inridning och inkörning av remonter (häst som genomgår utbildning för militär tjänstgöring)) år 1902-1958. Övningsområde för flygflottiljen F5 med bl.a. dragoner och infanteri övningar på skjutbanorna år 1958-1996. Naturvårdsverket har övertagit området efter Fortifikationsverket i syfte att bilda naturreservat.

Från Jordrevningsprotokoll år 1671-72 framkommer bl.a. att ängsmarken utgörs nästan till lika delar av mad- och hårdvallsäng. År 1660 höggs det en stor mängd ekar i den största hagen som då kallades Mörkeskog. Det talas även om att stora betesmarksområden var bevuxna med ljung beblandat med kärr och mossar. I dagsläget finns ljungen i princip bara kvar som små rester och i namnet Ljunghagen.

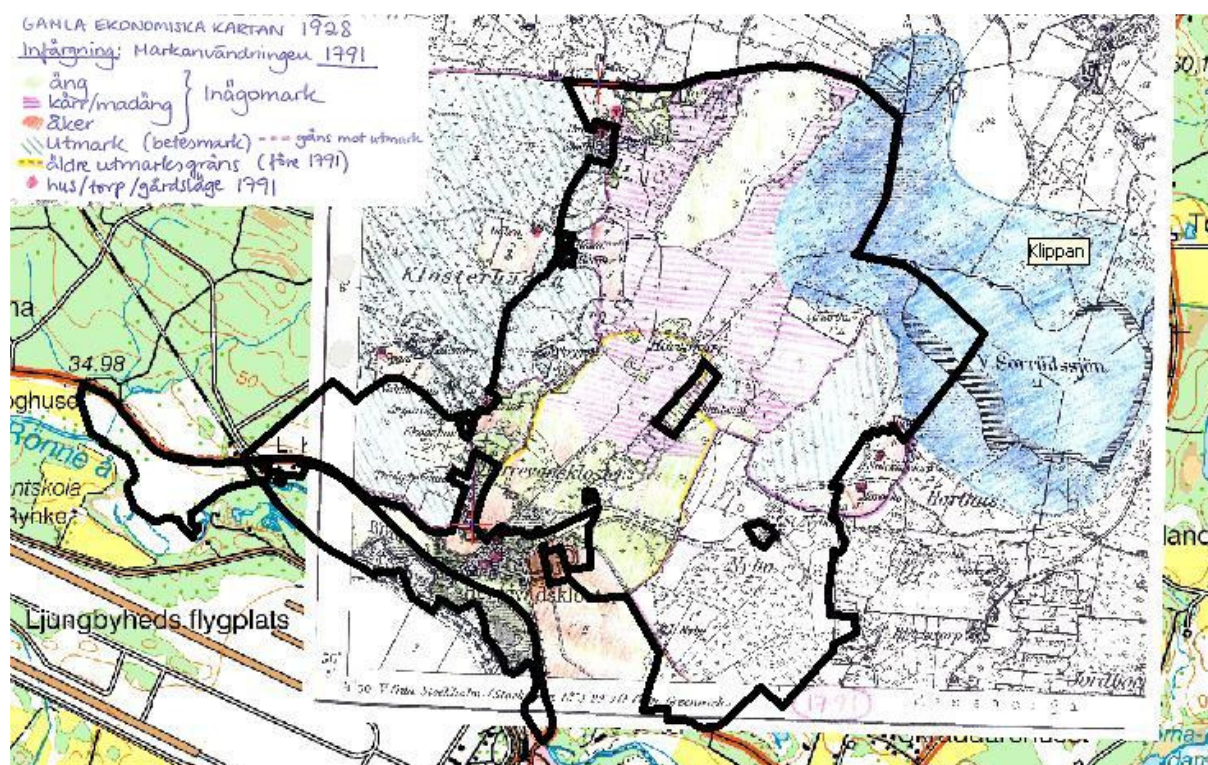
Vid en husesyn den 24 juli år 1705 på Herrevadskloster framkommer följande spännande uppgifter: Det talas om gammal ek uti ängarna. Det här visar på en mycket lång kontinuitet av gammal grov ek, möjligen ända tillbaka till Klostrets grundande. Vidare omnämns att det fanns 11 000 famnar (en famn är cirka 178 cm) risgården inom Herrevadskloster och Nybos marker (nuvarande naturreservatet). Det innebär alltså att det fanns närmare 2 mil risgården, som vedinsekter kunde finna föda i. Det innebär även att det fanns gott om buskar och lågskog att bygga gården av. Det talas även om laxfisket i Rönneå.

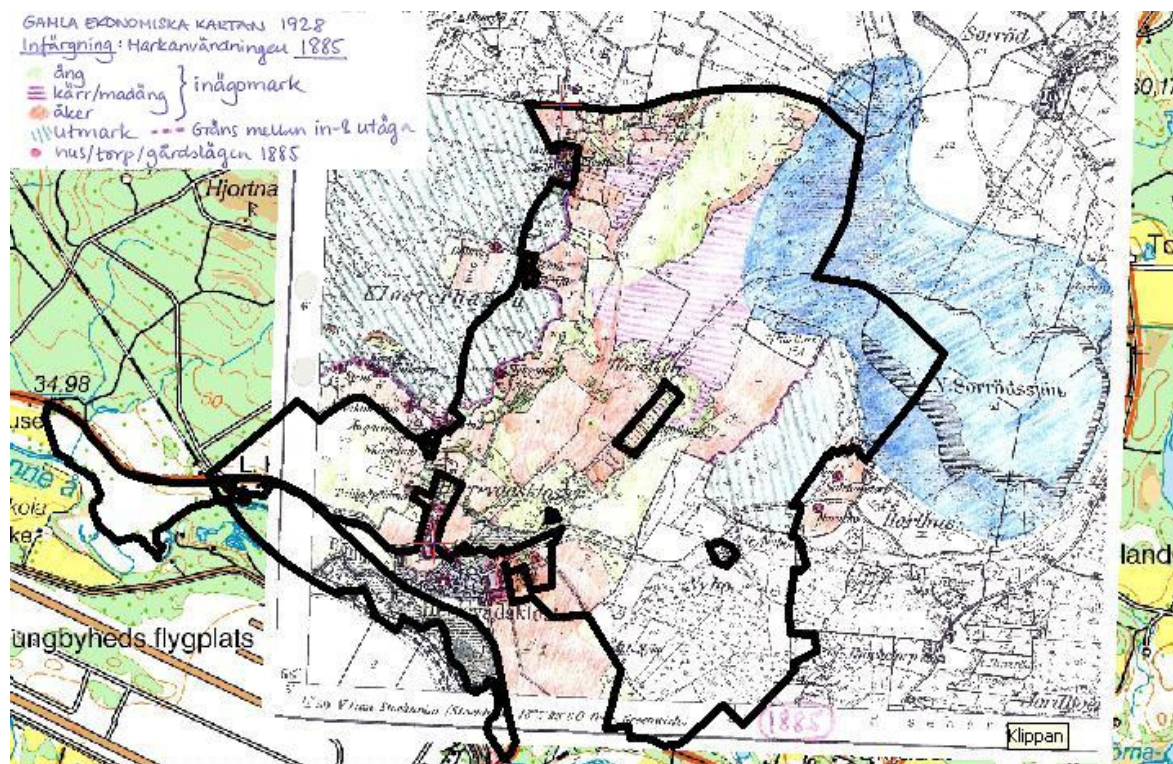
Karta över Herrevadskloststers ägor 1791. Kartan har georefererats.

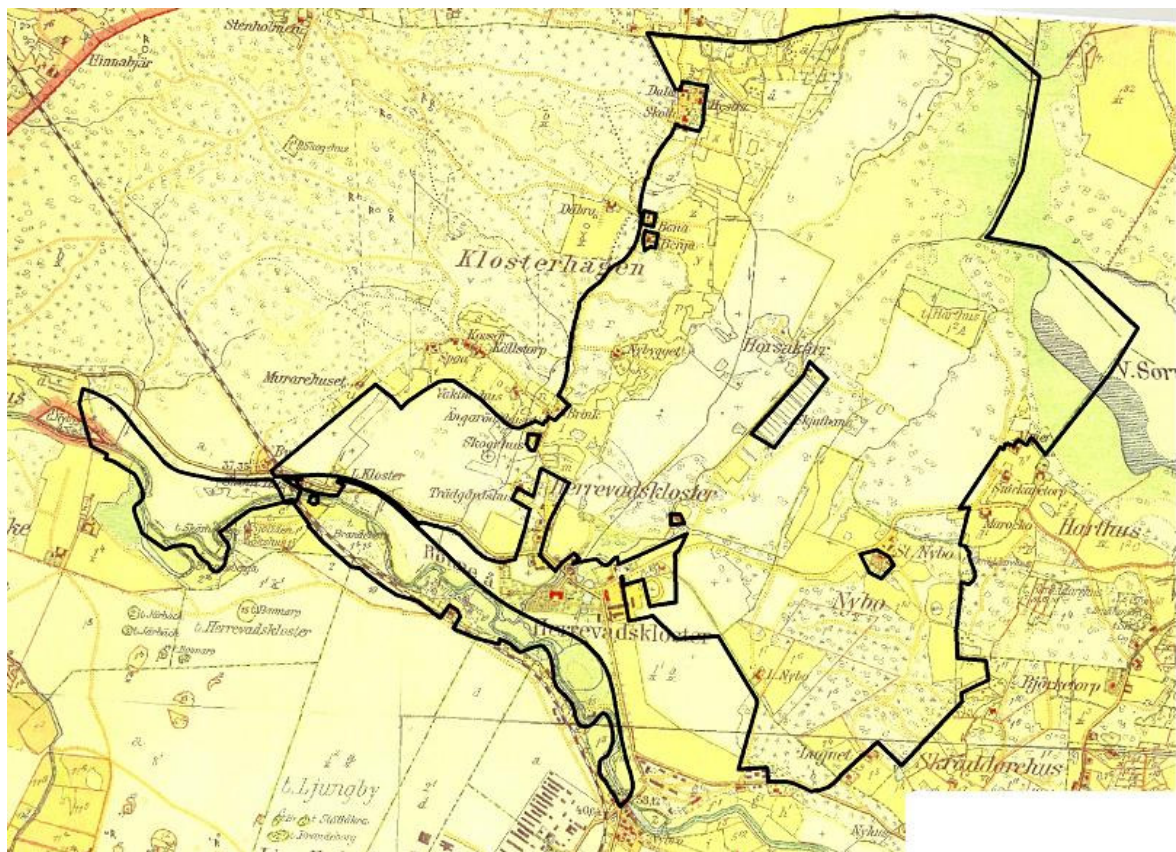
Generalstabskartan från år 1820. Kartan har georefererats.

Markanvändningen år 1791, utritad på ekonomiska kartan från år 1928. Kartan har georefererats.

Markanvändningen år 1885, utritad på ekonomiska kartan från år 1928. Notera åkerarealens ökning. Kartan har georefererats.

Ekonomiska kartan från år 1928. Kartan har georefererats.

År 2010 utgörs Herrevadskloster till största delen av betesmarker, som betas av cirka 450 nötkreatur. Antalet grova gamla ekar är karaktärsdanande. I framförallt de östra och södra delarna består området av skog, främst av produktionsskogskaraktär. I områdets norra del har en större sumpskog vuxit upp på gammal sjösänkningsmark. I anslutning till Rönneå finns tidigare slåttermarker, i dagsläget ligger merparten ohävdade och de är stadda i en sakta igenväxning med salix och al.

2.3 Vattenregimen inom Herrevadskloster

Vattenregimen bör i möjligaste mån återställas. Bäcker och åar bör återmeandras och mindre diken fyllas igen. För vissa av dessa åtgärder krävs upphävd eller förnyad vattendom.

2.3.1 Befintliga vattendomar och dikningsföretag

Rönneå omfattas av vattendom AD 71/1961 och AD 106/1964. Naturreservatet inskränker ej på den rätt och skyldighet som följer med dessa domar.

Det finns fyra dikningsföretag inom området Ybbarpsån, Lilla Kanalen, dike i södra Lammalyckan och dike i Rattingen. Åtgärder i dessa vattendrag kräver förnyad vattendom.

Gällande dikningsföretag, 1: Ybbarpsån, 2: Lilla kanalen, 3: dike i södra Lammalyckan, 4: dike i Rattingen

Ybbarpsån

Ybbarpsån grävdes bredare och djupare på 1880-talet, men var då fortfarande meandrande. Ybbarpsån uträtades och fördjupades ytterligare år 1928-31. Idag är det ett djupt rakt dike med dålig ekologisk status. Detta dike bör återmeandras. Tre alternativ har beaktats. Alternativ nummer ett: från Västra Sorrödssjön genom Rattingen och Nybokärr. Delar av sträckan utgörs av ett kulverterat dike som skulle kunna återmeandras. Sträckningen går dock genom ett Natura 2000 område och arealen översvämningsbar mark är mer begränsad än i alternativ nummer tre. En fördel med detta alternativ är att det inte har legat någon skjutbana i detta område. Alternativ nummer två: återmeandring i nuvarande sträckning. Detta alternativ har avfärdats med anledning av att det skulle delvis beröra annan markägare och att hela området använts som skjutbana (påstås vara sanerad) men risk finns trots allt att bly kommer i omlopp. Alternativ nummer tre: från Ybbarpskanalen, genom Bastet, Dragon- och Husarbanan. Ybbarpsån gick tidigare genom detta område. Området har enbart delvis nyttjats som skjutbana (påstås vara sanerad). Bastet är särskilt lämpligt att omföra till våtmark. Arealen våtmark skulle bli större än vid alternativ nummer ett. Vid alternativ nummer tre bör en fördämning anläggas i Ybbarpsåns nuvarande dike med en sådan höjd att först vid mycket höga vattenfloden kan vattnet rinna ner i den kvarlämnade Ybbarpsåkanalen. En återmeandring av Ybbarpsån, enligt alternativ nummer tre skulle även påverka Lilla Kanalens dikningsföretag då Ybbarpsån skulle genomkorsa Lilla Kanalen. Förslag nummer tre förordas mot bakgrund av möjligheten att skapa den största våtmarksarealen och att Ybbarpsån tidigare har flutit här, dock med passus avseende eventuellt förhöjda blyhalter.

Lilla Kanalens dikningsföretag

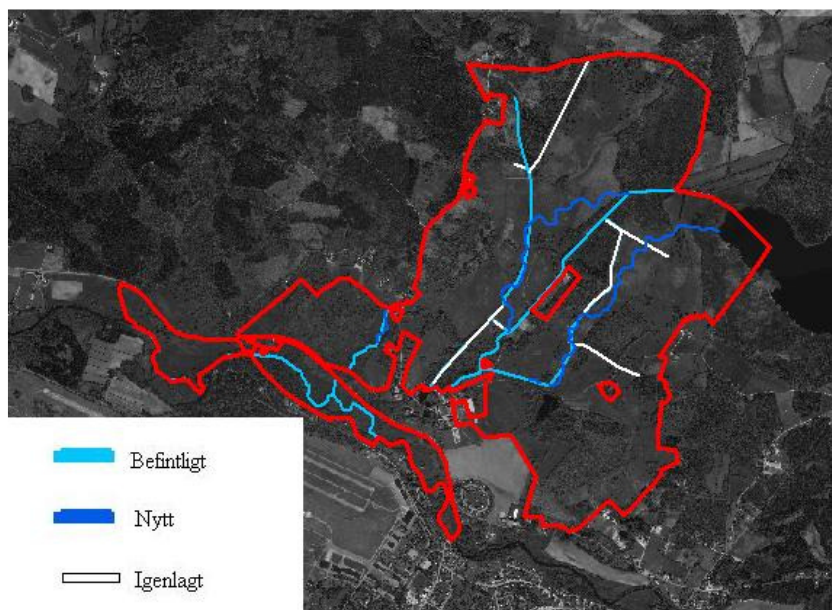
Ansökan bör ske om att upphäva Lilla Kanalens dikningsföretag, vilket enbart bedöms ha lokal påverkan inom naturreservatet.

Diket i södra Lammalyckan

Diket i södra Lammalyckan är spikrakt och omgärdat av uppgrävd sten. Norr om diket ligger ett område med odlingsrösen (fornminne), vilket försvårar en återmeandring. Ansökan bör ske om att upphäva dikningsföretaget då det snarare motverkar en återställd vattenregim i området. Dikningsföretaget synes ha en mycket lokal påverkan. En bäckrestaurering genom att lägga tillbaka sten i huvudsak i den spikraka fåran bör göras.

Diket i Rattingen

Diket i Rattingen utgörs av ett grunt dike, utloppet omfattas inte av något dikningsföretag. Ansökan bör ske om att upphäva dikningsföretaget då det har ytterst lokal påverkan och bör igenläggas helt i syfte att återfå ett fuktigare markförhållande.

Förslag på framtida vattendrags sträckning inom Herrevadskloster. Skala 1:20000.

2.3.2 Vattendrag som ej omfattas av dikningsföretag

Dike/bäck i Brusängen och Lilla hage. Mindre bäck som är rätad i Brusängen (troligen har bäcken givit ängen sitt namn) och som fortfarande är meandrande i Lilla hage. Diket bör återmeandras i Brusängen, försök bör särskilt ske med att åstadkomma ett ”brusande” ljud vid meandringen.

2.4 Områdets bevarandevärden

Herrevadskloster utgör ett stort sammanhängande markområde i Klippans kommun och utgörs av ett biologiskt, kulturhistoriskt och friluftsmässigt värdefullt område.

Ekhagmarker är av internationell betydelse. Inom naturreservatet finns därför tre stycken utpekade natura 2000 områden, Herrevadskloster (SE 0420287) 213 hektar och Herrevadskloster-Broröd (SE 0420242) 41,9 hektar samt Brandeborg (SE 0420293) 18,1 hektar.

Två områden inom naturreservatet är även utpekade i Skånes naturvårdsprogram (Herrevadskloster 2674) och (Sorrödssjöarna 2693).

De sydvästra delarna av området omfattas av ett riksintresse för Kulturmiljövården (Herrevadskloster L:K29). Motiv för bevarande är att kulturlandskapet vid Rönne å och Ljungbyhed visar en lång historisk kontinuitet. Fornlämningarna tyder på en tidig bosättning. Delar av det nuvarande landskapets utformning, framför allt de betade markerna och ekdungarna vid Rönne å, kan sannolikt föras tillbaka till klostartiden. Inom området är både landskapet och bebyggelsen av såväl allmänt som militärhistoriskt intresse. Det finns minst sex stycken områden med fossil åkermark, ett 10-tal stensättningar, en hållristning samt en hög.

Rönne å som slingrar sig igenom naturreservatet är utpekat som ett nationellt värdefullt vatten, klass 1 (Rönne å, M2126). Vidare utgör Rönneå ett riksintresse för naturvården (N40, Rönneås dalgång). Området utmed Rönneå omfattas av programmet tätortsnära natur (Rönneås övre dalgång). Stora delar av naturreservatet omfattas av nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (Rönneås dalgång). Delar av dessa områden omfattas även av Bevarandeplan odlingslandskapet (Rönneås dalgång). Strandskyddsbestämmelser råder längs med hela Rönneå och Ybbarpsån inom naturreservatet och utmed Västra Sorrödssjön. Området närmast Västra Sorrödssjön omfattas av våtmarksinventeringen (objekt nr 03C4I02). Västra Sorrödssjön utgör ett fiskevårdsområde. I anslutning till Ybbarpsån har det anlagts en våtmark på cirka 2,2 hektar. Fyra dikningsföretag berör naturreservatet, Ybbarpsån, Lilla Kanalen och två mindre diken.

Skogsstyrelsen har pekat ut två nyckelbiotoper och två sumpskogar i området. Nyckelbiotoperna ligger bredvid varandra söder om Rönneå. De utgörs av en betad hagmark på 2,1 hektar med spärrkroniga grova ekar och en sekundär lövnaturskog på 3,9 hektar med död ved och värdefull kärlväxtflora bl.a. smörboll. Sumpskogarna inom naturreservatet utgörs främst av delar av en större sumpskog på den tidigare utdikade Västra Sorrödssjöns botten och i anslutning till Rönneå.

2.4.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Det finns spår efter lertäkter, från vilken munkarna tog lera som de sedan brände i ugnar strax norr om själva klostret. Av leran gjordes både tegelsten och takpannor. Rester från ugnarna och delar av teglet finns fortfarande kvar att beskåda.

2.4.2 Biologiska bevarandevärden

De främsta biologiska värdena utgörs av mängden grova träd, den meandrande Rönneå och alla de arter som är knutna till dessa miljöer.

Tidigare har blåkråka, mellanspett, ekoxe och läderbagge påträffats i området. Dessa arter är karaktärsarter för trädklädda betesmarker med gamla grova mulmbildande ekar och bokar. Både blåkråka och mellanspett är idag utdöda i Sverige. Blåkråkan minskar fortfarande inom sitt utbredningsområde i Europa.

Uppstoppad blåkråka på Malmö Museum

Herrevadsklosterområdet har inventerats på särskilt värdefulla träd. Totalt har 1092 stycken träd gps-utmärkts, varav den absoluta merparten återfinns inom naturreservatet (850 stycken). Merparten av dessa inom Herrevadsklosterområdet utgörs av ek (738 stycken). Medelomkretsen på dessa är 276 cm, och den största eken har en omkrets på 870 cm. 184 stycken träd utgörs av bok, med en medelomkrets på 309 cm, varav den största boken har en omkrets på 550 cm. Ekar kan bli uppemot 1000, vanligtvis blir eken 400-600 år. 100-tals arter är helt beroende av gamla grova ekar för sin fortlevnad. I området finns det även grova alar, askar, björkar, sälgar och tallar. Hackspettsfaunan är rik, senast inventerades den år 1999 och då påträffades spillkråka (2 par), gröngöling (11 par), mindre hackspett (5 par), större hackspett (22 par) inom området. År 1999 påträffades även törnskata (10 par), skogsduva (3 par), glada (2 par), bivråk (2 par), ormråk (2 par), buskskvätta (32 par), stenknäck (7 par), gulärta (2 par), rördrom (1 ropade) och brun kärrhök (1 par).

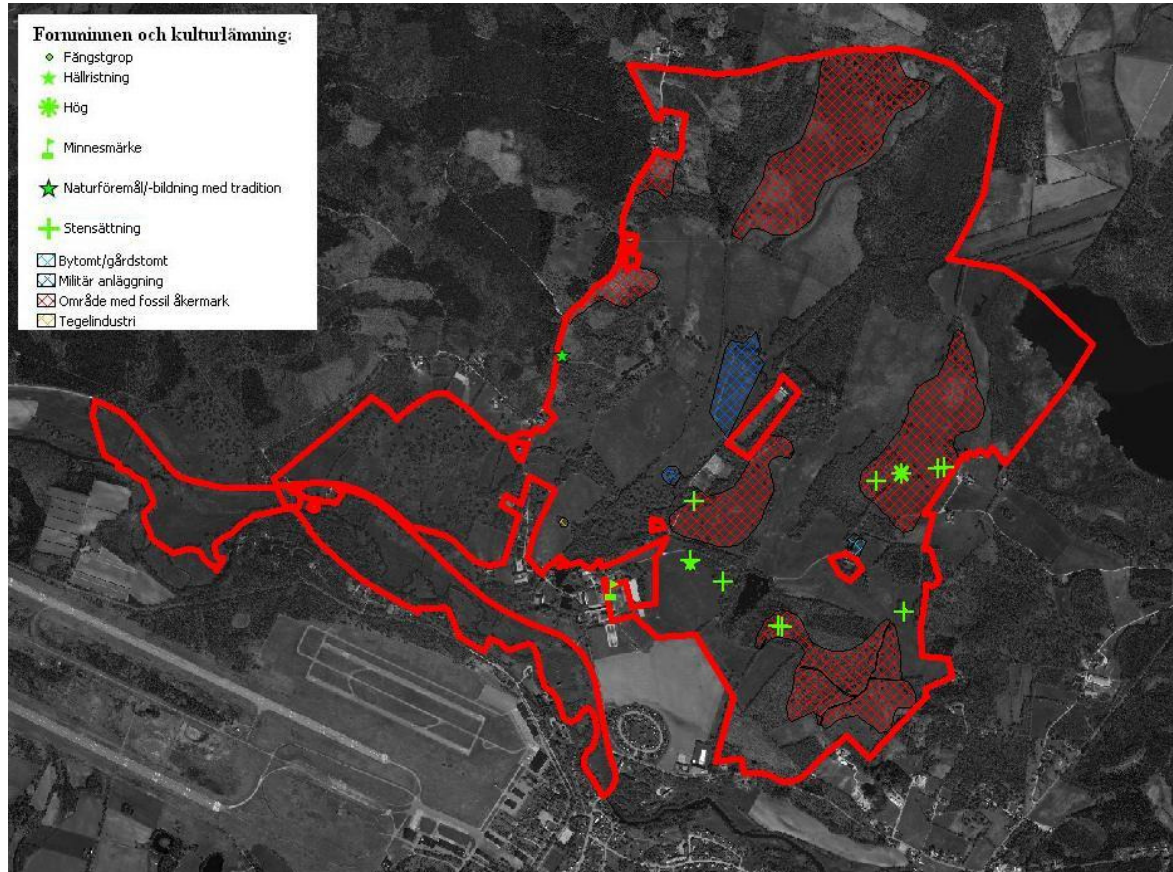
Det finns flera mycket fjärils-, humle-, och gräshoppsrika miljöer på Herrevadskloster. Det finns flera studier på att fjärilar har blivit allt mer sällsynta i Skåne. Det är av mycket stor vikt att dessa miljöer bevaras så att fjärilar, humlor och gräshoppor kan fortleva inom Herrevadskloster.

Det finns ett rikkärr, Brandeborg 0,7 ha, i området. Här finns arter som ängsstarr, guldspärrmossa, kalkkammossa, späd skorpionmossa, kärrkvastmossa, loppstarr, ängsnycklar, tätört, vildlin och kärrknipprot. Området betas av nötkreatur.

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

I området finns spår av mänsklig närvaro från stenåldern och framåt. Vid Gökottebacken finns bl.a. de äldsta fornlämningarna i området i form av hällristning (skålgrop) och stensättningar. Stensättningar från bronsåldern-järnåldern finns även på höjden sydväst om Nybodamm och vid den stensatta jordkällaren. Vid jordkällaren finns även rester av en fångstgrop för varg (som har ifrågasatts om det inte är resterna av en potatissstuka). Vidare finns det en stensättning norr om vägen till Marocko. I detta skogspartiet finns även en hög (9 meter i diameter och 0,9 meter hög) från bronsåldern-järnåldern. Denna hög bör lyftas fram vid framtida trädröjningar. Öster om denna i riktning mot huset Algier finns ytterligare två stensättningar.

Det finns fyra större områden med röjningsrösen från bronsåldern-järnåldern. Inom dessa områden finns 500, 300, 200, respektive 150 stycken mindre röjningsrösen. Rösena är runda eller i det närmaste runda och 3-5 meter i diameter och består av sten i storleken 0,2-0,5 meter.

Den äldsta eken i område (död sedan länge) kallas snapphaneeken, då trädet användes för att hänga sk. snapphanar under det Skånska kriget på 1670-talet.

Det finns spår av en grundare lertäkt i området där munkarna tog lera för att bränna i lerugnen i närheten. Lerbruksgugnen är omnämnd år 1555 då abboten i Herrevad fick ett reprimandbrev av kungen för allt för ringa tegelleveranser. Vid lerungslämningen som omfattar ett område av totalt cirka 40 x 40 meter finns såväl rester av ugn som gott om lertegeldelar.

Nyare kulturlämningar består främst av spår av militärverksamheten under tidsperioden 1902-2005 (skjutbana med skjutledartorn, skjutövningsmålsgröpar, skjutvallar och skyttevärn).

Det är viktigt för förståelsen av områdets historia att fornlämningar och kulturlämningar bevaras och lyfts fram. Informationsskyltar bör främst sättas upp vid Gökottebacken (hällristning och stensättning), vid Horsabacken (röjningsrösen), vid den stensatta jordkällaren (stensättning, fångstgrop och röjningsrösen och byggnad) och vid högen (i skogspartiet norr om vägen till Marocko) när högen är framröjd. I samband arbeten vid

fornlämningar och vid framtagande av skyltar för dessa ska Länsstyrelsens kulturmiljöenhet kontaktas.

2.4.4 Intressen för friluftslivet

Herrevadskloster har stor potential som rekreationsområde för det rörliga friluftslivet. Herrevadskloster ligger cirka 2 km norr om Ljungbyheds centrum. I dagsläget finns en anlagd elljusspårslinga i anslutning till Nybodamm. Det som kan tänkas begränsa det rörliga friluftslivet i området är betesdjuren och att människor ogärna går in till dessa. Närmare 15.000 personer paddlar årligen på Rönneå, med möjlighet att ta upp kanoten i anslutning till naturreservatet.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål inom Natura 2000 områdena

Delar av Herrevadskloster omfattas av det Europeiska nätverket Natura 2000. Skötselplanen är i samklang med Natura 2000 områdenas bevarandemål.

Natura 2000 områdena Herrevadskloster, Herrevadskloster-Broröd och Brandeborg. Skala 1:20000.

3.1.1 Arealer inom Natura 2000 områdena

I framtiden, när restaureringsåtgärderna är genomförda så kommer arealen trädklädd betesmark i naturreservatet att uppgå till cirka 276 hektar, arealen öppen betesmark kommer att vara cirka 36,6 hektar, våtmark inklusive Rönneå med mad och rikkärret cirka 112,1 hektar, sumpskog 95,9 hektar och ädellövskog 48,2 hektar.

Inom dagens tre Natura 2000 områden inom naturreservatet så gäller följande för att god bevarandestatus ska uppnås.

- De geografiska utbredningarna av skall vara minst 1,2 hektar vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor, 0,4-0,5 hektar staggräsmark, 0,3-0,4 hektar hed, 23,4-26,9 hektar låglandsgräsmark, 9,5 -13 hektar fuktäng, 0,01-0,1 hektar högörtäng, 0,3-0,4 hektar kärr. Arealen staggräsmark får öka på beskostnad av arealen fuktäng.
- 40-46 hektar trädklädd betesmark. Arealen trädklädd betesmark får öka på bekostnad av övriga naturtyper i området.
- Arealerna av bok- (9110) och ekskog (9160) skall vara minst 6 – 8 och 18 – 22 hektar, men får minska till förmån för en ökad areal trädklädda betesmarker.
- Arealen ekskog skall utgöra minst 1,5 – 2,5 hektar.
- Arealen alluvial lövskog (91E0) skall vara minst 7-10 hektar.

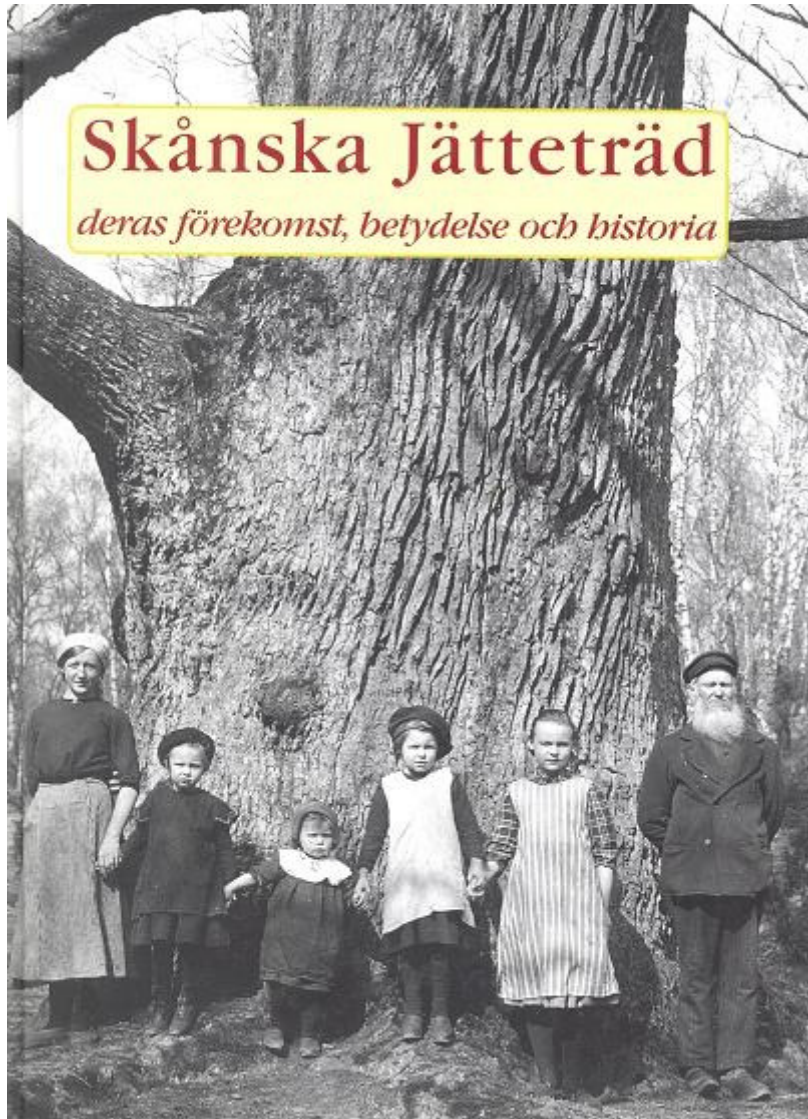
3.1.2 Struktur och funktion inom Natura 2000 områdena

Inom dagens tre Natura 2000 områden inom naturreservatet så gäller följande för att god bevarandestatus ska uppnås.

- Vegetationen skall domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, typiska för naturbetesmarker.
- Förekomsten av konkurrenskraftiga ohävdarter såsom t ex björnbär och mjölkört skall reduceras.
- De trädbärande betesmarkerna skall ha en krontäckning av grövre träd på minst 25 % och en bibehållen trädkontinuitet.
- Den långsiktliga existensen av staggräsmark, fuktäng, kärr och lövskog på alluviala avlagringar skall säkerställas genom att hålla en hög grundvattennivå med god vattenkvalitet, utan tillförsel av näringsämnen.
- De grova träden skall sparas och dess kontinuitet säkerställas genom att eftersträva en naturlig åldersstruktur inom områdets trädklädda betesmarker och skogsbiotoper.
- Död ved såsom högstubbar, lågor och grenar skall bevaras och utökas, för att kunna upprätthålla långsiktigt livskraftiga populationer av för naturtyperna typiska arter.
- Den interna dynamiken skall få utvecklas fritt i partierna med alluvial lövskog.
- Bäckarnas naturliga hydrologi och dess stabila luftfuktighet skall värnas.
- Västra Sorrödssjöns naturliga hydrologi och nuvarande vattenkvalitet skall bevaras eller förbättras, så att sjön fortsättningsvis kommer att förbli ett näringsrikt men välbuffrat vatten.

3.1.3 Typiska arter och Natura 2000 arter inom Natura 2000 områdena

- En del av de typiska arterna för hed (vårstarr, knägräs), stagggräsmark (stagg, knägräs), fuktäng (hirsstarr, vildlin), högörtäng (smörboll) och för låglandsgräsmark och trädklädd betesmark (blåsuga, gökärt, liten blåklocka, gullviva och mandelblom), skall förekomma i livskraftiga populationer i området.
- Förekomsterna av de fåglar i området, som är upptagna i Natura 2000-nätverket, skall bevaras så att häckande individer kan föryngras i långsiktigt, livskraftiga populationer.

Snapphaneeken år 1921, då trädet mätte 7.13 meter i omkrets. Eken dog under 1970-talet men var hårt åtgången redan på 1950-talet. Idag återstår enbart en överväxt stubbe, vilken ska röjas fram och förses med informationsskylt. Fotograf Waldemar Bülow, Bilden är från framsidan av Naturskyddsföreningen i Skånes årsbok år 2003.

3.2 Generella skötselåtgärder i naturreservatet

- Avverkning av träd i syfte att skapa större trädklädda betesmarker.
- Avverkning av träd får ske under tidsperioden 1 augusti – 31 mars. Uppkommet ris ska uttransporteras snarast och senast 1 april följande år. Detta för att riset inte ska bli en dödsfälla för äggläggande vedinsekter.
- Bränning får ske i syfte att röja mark och eller värna naturvärden.
- Gallringar av grova träd (över cirka 70 cm i brösthöjd) ska planeras och utföras under mycket lång tid, (max två träd per hektar och år). Detta med syfte att skapa en kontinuerlig tillförsel av död ved. Avverkningen bör främst ske genom att kronan, eller delar av kronan plockas och stammen får stå kvar.
- Stockar och stammar ska generellt ligga kvar i skötselområdena, då det råder akut brist på grov död ved. Stockar bör främst placeras så de ligger solbelysta. Stammar, grenar och ris ska läggas i högar för att inte gynna ohävsflora. Mängden grenar och ris kommer att bli mycket stor. Det råder generellt sett ännu ingen brist i skogslandskapet på klen död ved.
- I skötselområde trädklädd betesmark så bör cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande mängder ska läggas i högar för att inte gynna ohävsflora.
- Vid avverkning av lövträd i skötselområde Trädklädd betesmark-restaurering som understiger cirka 20 cm (i diameter i brösthöjd) får maximalt 75 % av stammarna saluföras.
- I skötselområde trädklädd betesmark-restaurering får maximalt 95 % av allt ris flisas och saluföras.
- All avverkad gran och främmande trädslag får saluföras.
- Bete av betesmarker, (bete får ej ske mellan den 1 december och 31 mars).
- Slätter av framförallt våtmarker och rikkärr.
- Bryn emot skogsmark ska sparas och utvecklas. Salix bör sparas i hög utsträckning.
- Fjärilssrika miljöer (ex olika tistlar) utanför betesmark ska slås först när fjärlssäsongen är över.
- Plantering av framförallt ek och bok, men även björk och andra träd och buskslag för att åstadkomma föryngring av de trädklädda betesmarkerna och återplantering av nu öppna betesmarker. Allt plantmaterial ska ha lokal härkomst.
- Vidta åtgärder för att gynna friluftslivet.
- Om grova ädellövträd blir föremål för nedtagning utanför naturreservatet ska dessa få utläggas i naturreservatet efter samråd med förvaltaren.
- Alla skötselåtgärder inom eller invid forn- eller kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Vissa åtgärder kan kräva särskilt tillstånd enligt kulturminneslagens 2 kap.
- Uppförande av byggnader, spänger etc inom strandskyddat område kan kräva strandskyddsdispens.

3.3 Naturreservatet och olika former av lantbruksstöd

För närvarande finns ett antal olika stöd att söka för betesdjursverksamheten, däribland det sk. gårdsstödet och miljöstödet. Inom Herrevadskloster skall naturvårdsåtgärder prioriteras framför möjligheten att inhämta dessa stöd. Exempel på naturvårdsåtgärder som tas upp i skötselplanen och som ej är stödberättigade är betesmark med tätare krontäckning eller fler träd per hektar än vad som godkänns, buskrika ”törnskatemarken”, täta bryn och täta bestånd av björnbär (som både gynnar den biologiska mångfalden och bärplockande besökare), betesfredade områden för fjärilar (om fler år än 1 år av 5), kvarlämnande av fler än enstaka stockar, stammar, grenar och ris. Detta medför att gräsmarksområden som är tveksamma att platsa i stöden inte ska omfattas av ansökan. Detta för att utesluta eventuell risk för brukaren att bli återbetalningsskyldig.

3.4 Specifika åtgärder

Nedan nämns specifika åtgärder för några arter som finns eller har funnits inom Herrevadskloster. Förvaltaren har möjlighet att inom naturreservatet inplantera av förvaltaren ansedda lämpliga arter och utföra specifika åtgärder även för dessa arter.

3.4.1 Åtgärder för Ekoxe

Ekoxe har tidigare påträffats inom området (år 1850). Inventering av arten bör ske i syfte att säkerställa om den finns kvar eller ej inom området. Om den ej finns kvar ska åtgärder vidtas så att den senare kan inplanteras. Det är mycket angeläget att rädda Europas största skalbagge, bl.a. såsom symbolart och publikdragare. Arten omfattas av EUs habitatdirektiv bilaga 2 vilket innebär att arten ska skyddas i nätverket Natura 2000. I Herrevadskloster finns även en unik möjlighet att hålla en god population med ekoxe. Ekoxen utvecklas i döda, underjordiska delar av olika lövträd, främst ek. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdelar men även på levande träd. Larver har vid upprepade tillfällen påträffats under ekstockar som ligger delvis nersjunkna i marken. Larvutvecklingen är lång och anses kunna sträcka sig över fem år. Larvutvecklingen har, förutom i ek, även konstaterats i bok, björk, lönn och hassel, i det sistnämnda fallet även i ganska kläna stubbar. Arten verkar vara mycket värmeälskande och förekommer ofta i bestånd i sydsluttningar, företrädesvis glesa, soliga sådana med ett gott mikroklimat som till exempel trädbevuxna hagmarker. För att gynna ekoxen bör befintliga ekhagar ej tillåtas växa igen ännu mer, stammar bör lämnas kvar, även liggandes på marken. Om ekoxar påträffas bör dess kärnområden inhägnas med eltråd för att hålla vildsvin borta (vilka med förtjusning äter larverna om de kommer åt). Ekoxar bör inplanteras från närmaste stabila ekoxe population.

3.4.2 Åtgärder för Läderbagge NT

I Herrevadskloster finns en unik möjlighet att hålla en god population med läderbagge. Inventering av arten bör ske i syfte att säkerställa om den finns kvar eller ej inom området. Om den ej finns kvar ska åtgärder vidtas så att den senare kan inplanteras. Läderbaggen kan finnas i vilket trädslag som helst, bara det finns trädhåligheter som innehåller mulm (löst material framför allt bestående av murken ved). I Sverige är ek det överlägset viktigaste trädslaget eftersom detta är det helt dominerande trädslaget bland ihåliga träd med mycket mulm. Svenska fynd av läderbagge finns även från ask, bok, lind, klibbal, hästkastanj, alm, apel och asp. I Sverige tar utvecklingen till fullbildad skalbagge tre till

fyra år. Larverna lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande, fastare döda veden och lämnar efter sig stora volymer av exkrementer. Läderbaggen kan även förbättra livsmiljön för andra arter genom att utvidga håligheter, öka mängden mulm och höja kvävehalten i mulmen. Läderbaggarna lever som fullbildade i ungefär en månad någon gång från början av juli till början av september. Antalet individer varierar kraftigt mellan träd. I riktigt bra träd kläcks det omkring 100 fullbildade läderbaggar per år. Svenska studier har visat att 80 – 90 % av läderbaggarna stannar kvar i samma träd under hela sin livstid, medan övriga flyger till andra träd i närheten. Den begränsade spridningsbenägenhet och de små populationerna gör det osannolikt att en lokal återkoloniserar sedan arten väl har försvunnit. Många träd med läderbagge dör i förtid genom konkurrens från yngre lövträd som kommit upp när hävden minskat. Den ökande beskuggningen bidrar dessutom till att försämma mikroklimatet för många hålträdslevande skalbaggar. Hålträd som står på marker som tidigare hävdats måste därför frihuggas. För att gynna läderbagge bör befintliga ekhagar ej tillåtas växa igen ännu mer, stammar bör lämnas kvar stående. Läderbagge bör inplanteras från närmaste stabila läderbagge populationen.

3.4.3 Åtgärder för Saffransticka CR

En ettårig saffransgul ticka, upp till 25 cm bred, som lever på stammar, stambaser och stamhåligheter av levande, sällan döda, gamla grova ekar i lövängar och hagmarker. Saffransticken är en sommar och höstsvamp. Saffransticken uppträder som regel bara på någon enstaka till ett par gamla grova ekar på varje lokal. Varje ek rymmer troligtvis bara en genetiskt unik svampindivid (genet), men dock kan fragmenteras och delas upp på ett par fysiskt åtskilda, men genetiskt identiska mycel. Saffransticken kan bli gammal, samma mycel har följts i 70 år i Danmark. Saffransticken kommer att gynnas i naturreservatet då gamla, skadade och döda ekar sparas och ersättningsträd skapas. En åtgärd är att inventera vilka träd som saffransticken växer på och undanta dessa från eventuell gallring.

3.4.4 Åtgärder för mellanspett

Mellanspetten är utdöd i Sverige som häckfågel sedan några decennier. Den ses ytterst sällsynt som tillfällig gäst, då den är en mycket utpräglad stannfågel. Mellanspetten trivs i gamla grova hagmarker med mycket döda och döende träd. Mellanspetten ökar för tillfället nere på kontinenten och efter att trädklädda betesmarker har restaurerats bör försök att återintroducera arten till Herrevadskloster göras.

3.4.5 Åtgärder för hålbyggande fåglar

Herrevadskloster har möjlighet att hysa en betydligt större population hålbyggande fåglar än vad som finns i dagsläget. Bosituationen för alla fåglar som nyttjar lite större hål är mycket dålig. Detta gäller för arter som skogsduva (NT), kungsfiskare (VU), kattuggla, stare och knipa. Holkar för dessa arter bör sättas upp för att förbättra deras häckningsmöjligheter. Fågelholkar nyttjas även av ex bålgetingar (NT) och som även utgör föda för bivråk (EN).

Skogsduveholkar ska hängas upp i ädellövskog och trädklädda betesmarker. En holk per träd, gruppvis om 5 holkar.

Starholkar ska hängas upp i solitärträd, en holk per träd. Holken ska riktas mot söder och ha fritt inflyg.

Kattuggleholkar ska hängas upp enskilt i trädklädda betesmarker.

Knipholkarna ska hängas upp med stort avstånd från varandra nere vid Rönneå.
Kungsfiskareholkar ska placeras i den branta slänten vid Rönneå.

3.4.6 Åtgärder för boplattformsbbyggande fåglar

I området har bivråk häckat. För att underlätta för bivråken bör rovfågelplattformar anläggas. Rovfågelplattformarna ska ligga långt ifrån varandra. Boplattform bör även anläggas för fiskgjuse (Natura 2000 art) vid Västra Sorrödssjön.

3.4.7 Åtgärder för fjärilar och humlor

Fjärilar och humlor finns framförallt på högoränsängar (med olika arter av tistlar), i bryn (med salixinslag) och ute på de betade områdena. På de obetade högoränsområdena finns bl.a. skogspärlemofjäril, rovfjäril, luktgräsfjäril, slåttergräsfjäril. För att gynna dessa fjärilar ska obetade högoränsområden slås först efter fjärilssäsongen (oktober månad). Områdena ska slås även i fortsättningen så att de inte växer igen med buskar och träd. Salix ska sparas i en hög utsträckning för att gynna framförallt humlor. Blomrika delar av betesmarken ska ej planteras med träd eller buskar. Blomrika delar av betesmarken ska få betesfredas hela säsongen eller med ett mycket sent betespåsläpp när fjärilssäsongen är över (oktober). De blomrika fjärilsmarkerna finns i dagsläget bl.a. i Söndre lycke med ängsvädd och darrgräs här finns bl.a. gott om påfågelfjärilar, citronfjärilar, vitfläckig guldvinge och ängshumla. Ängsvädd finns även inom delar av Husarbanan. I Ljunghagen finns bl.a. ängsskallra och gulmåra (här har tidigare krossad kalksten lagts ut). Här finns gott om bl.a. mindre tätelsmygare och vitfläckig guldvinge. De torra backarna på Lammalyckan och Hästhagen hyser samma fjärilsfauna som Ljungahagen. Det är förvaltaren som får avgöra var när och hur betesfredning ska ske.

3.5 Skötselområden

1. Trädklädd betesmark
2. Trädklädd betesmark – restaurering
3. Öppen betesmark
4. Rikkärret och Högoränsängen
5. Rönneå med mad
6. Våtmark
7. Sumpskog
8. Ädellövskog
9. Ädellövskog – restaurering
10. Sjö

3.6 Övergripande konsekvenser av skötselåtgärderna

Följande biotoper kommer att öka trädklädd betesmark, rikkärr, våtmark, sumpskog och ädellövskog på bekostnad av öppen betesmark och ett produktionsinriktat skogsbruk. För de rödlistade fåglarna bedöms bl.a. bivråk (EN) öka (pga ökad tillgång på getingar som bivråken bl.a. lever av). Kungsfiskare (VU) bedöms öka (pga att antalet potentiella häckningsmiljöer ökar och säkerställs). Skogsduva (NT) bedöms öka (pga fler boträd). Stenskvätta (NT) bedöms möjligen minska (pga ökad trädplantering och avsaknad av lämpliga häckningsmiljöer som stenmurar och rösen). Göktyta (NT) bedöms öka (pga biotopen trädklädda betesmarker ökar). Törnskata (NT) bedöms öka (pga hänsyn ska tas

till dem framförallt i Lilla hage samt att lämpliga biotoper kommer att öka). För hackspettsarterna (spillkråka, gröngöling, större- och mindre hackspett) bedöms samtliga öka då både sumpskog och trädklädda betesmarker ökar samt att träden tillåts bli ännu äldre. För de rödlistade växterna, som är funna på 1990-talet, bedöms åkersyska (VU) försvinna (pga åkrar övergår till trädklädda betesmarker). Hartmansstarr (VU) bedöms öka (pga förbättrad hävd). Granspira (NT) bedöms öka (pga förbättrad vattenregim och fortsatt hävd). Rödlånke (NT) bedöms öka (pga förbättrad vattenregim och fortsatt hävd). För de rödlistade insekterna bedöms samtliga öka då mängden död ved, mulm och hålträd kommer att öka.

Sammantaget bedöms skötselåtgärderna gynna de hotade arterna.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

Skötselområdenas delområdesnamn följer i huvudsak de gamla lokala namnen.

4.1 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 117,6 hektar

4.1.1 Beskrivning

Trädklädda betesmarker, som främst utgörs av delområdena Horsabacken 40 hektar, Gökottebacken 4,9 hektar, Lilla hage 30,9 hektar, Ålafisket 17 hektar, Planthagen 2,7 hektar, Hästhagen 14,9 hektar och Skjutbanevallen 2,5 hektar. Merparten av de 850 stycken inventerade och gps-registrerade grova träden finns inom detta skötselområde. Merparten av dessa grova träd utgörs av ekar och bokar. Tillgången på död ved är generellt sparsam. Träden är i princip i samma ålder inom respektive delområde. I dessa områden uppges år 1999 att spillkråka (2 par), gröngöling (12 par), större hackspett (23 par), törnskata (10 par) häckat. Vidare fanns här låsbräken, granspira, ängmyskgräs, aklejruta och knägräs.

Horsabacken: Natura 2000 område. Trädklädd betesmark med gamla, grova spärrkroniga ekar och bokar. I princip i hela området finns röjningsrösen från bronsålder och framåt. År 1791 omnämns området som en ny äng, vilken tidigare varit betesmark. Området var då bevuxet med buskar och ekar. Horsabacken var även äng år 1885 och 1928. År 1999 rapporterades att här växte bl.a. gullviva, tätört, svinrot, jungfrulin, låsbräken och stagg. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av spillkråka (1 par), gröngöling (1 par), skogsduva (1 par), buskskvätta (11 par). Det finns gott om olika vaxskivlingar bl.a. spröd-, gul-, topp-, små-, kantarell- och spetsvaxskivling (funna år 2007).

Gökottebacken: Natura 2000 område. Trädklädd betesmark med en blandning av ek, björk lönn, hassel, bok, vildapel och hagtorn i olika ålder. Inom området finns fornlämningar bl.a. i form av en hällristning. En mindre husbehovstäkt ligger i området. År 1791 var området också trädklätt. År 1885 var Gökottebacken en trädklädd äng men år 1928 anges den som skogsmark. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av gröngöling (1 par).

Lilla hage: Natura 2000 område. Trädklädd betesmark med glest stående, delvis grova och gamla ekar och bokar men även med ersättningsträd. Partivis rikligt med igenväxningsvegetation som al, björk, slån, hagtorn och björnbär. Vissa delar av Lilla hage är mycket stenig, vilket försvårar rationell skötsel. På tidigt 1700-tal kallades området lilla hästehagen och utgjorde en äng, från vilken höet var svårt att bärga. År 1791 omtalas att området var till större delen bevuxen med ek, björk och al. År 1885 var området äng, med

några små åkerlyckor i nordöst. Åkerlyckorna hade återgått till äng på 1928 års karta. Från Ängs- och betesmarksinventeringen år 2002-2004 rapporteras bl.a. gökärt, gulvial, blåsuga och stagg från området. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av spillkråka (1 par), gröngöling (1 par), bivråk (1 par), ormråk (1 par), törnskata (8 par) och stenknäck (2 par).

Ålafisket: Natura 2000 område. Betad ekhage med gamla, spärrkroniga ekar. År 1791 kallades området för Tegeltoftsäng. Då var det en gammal sid och hårdvalls äng bevuxen med buskar och ek. I Ybbarpsån fanns en holme som omnämns som skoglös. År 1885 och 1928 var området fortfarande äng rikligt bevuxen med ek. Idag finns det ett buskskikt av slån mot kanalen i öster. Delvis igenväxning med al i söder längs Ybbarpsån. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av mindre hackspett (1 par) och stenknäck (1 par).

Planthagen: Natura 2000 område. Trädrad öster om Planthagen med grov bok och ek. I sydvästra hörnet står en mycket grov bok (< 5 m i omkrets). Utanför en stenmur växer tät triviallövskog med mycket död ved. År 1885 utgörs området av ädellövskog på utmark. År 1928 ingick ädellövskogen i en betesmark.

Hästhagen: Natura 2000 område. Betesmark med främst grov björk. Området var betesmark redan år 1791 och då bevuxen med gamla ekar. År 1885 var området en trädklädd betad utmark och år 1928 betesmark. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av gröngöling (1 par), gulärla (1 par) och stenskvätta (3 par).

Skjutbanevallen: Anlagd skjutvall norr om Husar- och Dragonbanan. Delvis bevuxen med grova bokar, ekar och björkar. Norr om skjutvallen växer aplar. Gott om död ved.

4.1.2 Bevarandemål

Trädklädd betesmark med spärrgreniga ekar och topphuggna grova bokar med inslag av grova björkar, aplar och fågelbär samt buskskikt av hassel, slån, hagtorn, en och björnbär. Det bör finnas cirka 10-20 träd per hektar. Träden, ska främst utgöras av spärrkroniga ekar och topphuggna bokar, med inslag (0-10 träd per hektar) av björkar, hassel, apel och fågelbär. Träden ska vara av olika ålder, med mål att få riktigt grova gamla mulm innehållande träd. De entomologiska värdena i området ska vara synnerligen höga. Träd eller större grenar som faller ska få ligga kvar, med undantag om det utgör ett direkt hinder för skötseln av området, i så fall ska trädet eller grenen utläggas på annan plats inom samma skötselområde. Vid gallring så ska stock och stamdelar ligga kvar i syfte att skapa död ved för bl.a. insekter och svamp. Gran eller främmande trädslag får ej förekomma inom skötselområdet. Buskskiktet bör bestå framförallt av hassel, slån, hagtorn, en och björnbär. Täckningsgraden bör vara 0-20% per hektar. Jordmånen inom naturreservatet kommer att styra vilka buskar som kommer att dominera inom respektive delområde.

Målbild för skötselområde trädklädd betesmark: gamla träd och ersättningsträd.
Tyvärr saknas buskskiktet och död liggande ved. Fotot är taget på Horsabacken år 2009.

Målbild för skötselområde trädklädd betesmark. Tyvärr saknas död ved och lämpliga ersättningsträd.
Fotot är taget på Horsabacken år 2009.

4.1.3 Skötselåtgärder

Fortsatt bete med nötkreatur och eller hästar, med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars. Områden får betesfredas enstaka år. Bränning får ske. Gallringar av grova träd ska planeras och utföras under mycket lång tid, (riktvärdet är två träd per hektar och år). Detta för att kontinuerligt kunna skapa ny död ved och att inte utsätta kvarvarande träd för ljuschock. Igenväxningsvegetation ska röjas fortlöpande. Buskage av slån, hagtorn, björnbär ska bevaras men även röjas för att begränsa utbredningen. Nya ersättningsträd och buskar ska tillåtas få komma upp dels spontant, dels genom plantering av lokalt material. Plantorna kommer att behöva någon form av skydd under sin uppväxt, tex utlagda stammar och grenverk.

Horsabacken: Nyplantering av främst ek, bok, hassel och enbuskar bör ske. Upphängning av cirka 30 starholkar, 10 skogsduveholkar och 1 kattuggleholk samt anläggande av en boplattform för bivråk.

Gökottebacken: Gallring av träd ska ske för att gynna grovnad hos de kvarvarande. Stockar och stammar ska ligga kvar i området och helst placeras på sydsidan emot och ut på Storevång. Cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm bör flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande grenar bör läggas i högar för att inte gynna ohävsflora. Nyplantering av främst ek, bok, hassel och fågelbär bör ske. Sly längs diket i norr avverkas kontinuerligt. Upphängning av cirka 10 starholkar.

Lilla hage: Rönjning av igenväxningsvegetation främst bestående av träd. Lilla hage utgör det viktigaste området för törnskata inom naturreservatet. Törnskata behöver rikligt med slån, hagtorn och björnbär, varför dessa buskar ska finnas i mycket riklig mängd. Täckningsgraden bör vara uppåt 20% . Tillse att ersättningsträden framförallt ek och bok får tillräckligt med ljus. På sikt nyplantering av främst ek, bok, fågelbär och hassel. Framrönjning av spärrkroniga träd. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. Cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm bör flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande grenar bör läggas i högar för att inte gynna ohävsflora. Återmeandring ska ske av rätat dike. Upphängning av cirka 20 starholkar, 5 skogsduveholkar och 1 kattuggleholk samt anläggande av en boplattform för bivråk.

Ålafisket: Gallring av träd ska ske för att gynna grovnad hos de kvarvarande. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. Cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm bör flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande grenar bör läggas i högar för att inte gynna ohävsflora. Stängslet ska flyttas så att betesmarken omfattar alla bredkroniga träd. Dessa träd ska snarast framröjas. På sikt nyplantering av främst ek, bok och hassel. Alen mot Ybbarpsån lämnas för fri utveckling. Upphängning av cirka 20 starholkar, 5 skogsduveholkar och 1 kattuggleholk.

Planthagen: Omförs till betesmark. Trädraden i öster om planthagen lämnas utan åtgärd. (de planterade träden i Planthagen närmast denna trädrad ska dock omgående tas ner, se skötselområde Planthagen i skötselområde trädklädda betesmarker – restaurering.

Träd som inkräktar på den grova boken i sydväst ska tas bort. Övriga träd i området, med undantag av björkskogen, som är rik på död ved och som ska lämnas för fri utveckling, ska gallras så att skötselmålet kan nås. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. Cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm bör flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande mängder bör läggas i högar för att inte gynna ohävsflora.

Hästhagen: Gallring i syfte att gynna spärrkroniga träd. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. Cirka 75 % av grenarna understigande cirka 12 cm bör flisas. Detta i syfte att öka framkomligheten för betesdjuren och gynna betesfloran inom skötselområde. Fliset kan antingen nyttjas inom skötseln av detta och andra naturreservat alternativt saluföras. Resterande grenar bör läggas i högar för att inte gynna ohävsflora. Plantering av av främst ek, björk och en. Upphängning av cirka 20 starholkar.

Skjutbanevallen: Avverkning av träd som växer in i grova träds kronor. Allt avverkat material ska ligga kvar. Upphängning av cirka 10 holkar för stare.

4.1.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: De för Herrevadskloster så karaktäristiska grova gamla träden bevaras för framtiden och nyrekrytering sker kontinuerligt.

För biologisk mångfald: Skötselåtgärderna kommer att öka vitaliteten och grovnaden hos kvarstående träd. Mängden död ved ökar i området och därigenom de entomologiska och ornitologiska värdena. Nyrekrytering av träd påbörjas. De för Natura 2000 typiska arterna för trädklädda betesmarker blåsuga, gökärt, liten blåklocka och teveronika, gullviva, mandelblom och ärenpris kommer att öka.

För friluftslivet: Trädklädda betesmarker utgör välkomnade och spännande vandringsmiljöer.

4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark – restaurering cirka 158,4 hektar

4.2.1 Beskrivning

Både öppna betesmarker med spridda bredkroniga träd och kraftigt igenvuxna nästan skogliga områden med inslag av grova träd. Delområdena utgörs främst av Boställsvången 5,5 hektar, Hästhagen 2,6 hektar, Källarbacken 13 hektar, Lammalyckan 7,5 hektar, Ljunghagen 8,4 hektar, Munka vången 5,3 hektar, Nyvång 3,7 hektar, Store vång 9,4 hektar, Söndre lyckan 6,5 hektar, Planthagen 10,1 hektar, Hestra 20,4 hektar, Stutahagen 25,5 hektar, Snickarns vång 10,2 hektar, Tegeltoften 6,5 hektar, Brusängen 4,3 hektar, Brink 3,8 hektar och Tegeltofta backar 3,9 hektar.

Boställsvången: Öppen betesmark som tidigare har varit åker. År 1791 var Boställsvången en del av Stora hage, en då trädklädd betesmark. År 1885 utgjordes den av åker och år 1928 var området åter betesmark vilket det fortfarande är.

Hästhagen: Natura 2000 område som består av betesmark med mycket yttlig sten i norra och södra delen och med en fuktigare stenfri central del. I området finns det många odlingsrösen från bronsåldern och framåt. Området var betesmark redan år 1791 och då bevuxen med gamla ekar. År 1885 var området en trädklädd betad utmark och år 1928

betesmark. Idag finns det enstaka äldre björkar och ekar. Det är dåligt med ersättningsträd. Det förekommer en viss igenväxningsvegetation. Från Ängs- och betesmarksinventeringen år 2002-2004 rapporteras bl.a. gökärt, får- och rödsvingel.

Källarbacken: Betad kulle med ett fornminne. I anslutning till denna ligger en välbevarad jordkällare omgiven av trängda ekar. År 1928 var det en trädklädd kulle omgiven av åkermark.

Lammalyckan: Natura 2000 område som består av öppen betesmark. I västra delen av mot Ybbarpsån finns skogspartier med ek, som delvis är spärrgrenig. År 1791 var lammalyckan dels trädklädd beteshage dels skogsbevuxen upp mot Swältebacken. Både år 1885 och 1928 utgjordes området av betesmark.

Ljunghagen: Framförallt öppen betesmark med visst inslag av grova spärrkroniga ekar och grova tallar. Ett antal ersättningsträd av ek finns framförallt i områdets sydöstra del. Vid gränsen i öster finns en fuktsvacka omgiven av al och trängda ekar och bokar. Nordöst om skötselområde tallmossen ingår en relativt tät skog med bl.a. ek och asp och ett visst inslag av grova träd. År 1928 utgjordes merparten av området av lövskog med inslag av barr. Det fanns en mindre åker närmast Källarbacken.

Munka vången: Natura 2000 område. Öppen betesmark. År 1928 utgjordes området av åker.

Nyvång: Öppen betesmark som tidigare har varit åker. År 1791 ingick Nyvång i Lilla hage. År 1885 och framåt har området varit klassat som åker.

Store vång: Öppen betesmark. I naturreservatsgränsen i söder finns ridåer av spärrkroniga ekar. Här finns även en liten hasselomgårdad fruktträdgård. Ett rörlagt dike dränerar området mot Nybodamm i norr. År 1791 och 1885 var området åker. År 1928 var området betesmark.

Söndre lyckan: Öppen betesmark. På holmar i betesmarken står trängda ekar och fågelbär. År 1928 var området åker.

Planthagen: Natura 2000 område. Ekplantering från år 1968. I området finns inslag av andra trädslag som rödek, björk, bok, asp och hassel. Det finns anledning att förmoda att området utgör en gammal planthage från slutet av 1700-talet. År 1928 var området en ädellövskog. Enligt uppgift så sågades merparten av denna ädellövskog ner på 1960-talet. Kvar blev de grova gamla träd som omfattas av skötselområdet trädklädd betesmark planthagen.

Hestra: Skogsområde med både enstaka grova spärrkroniga ekar och områden med tätare skog. Flera områden består av igenslyade kalhyggen eller cirka 10 åriga planteringar av björk och ek. I området finns mindre granplanteringar bestående av cirka 70 årig gran. År 1791 så ingick delar av Hestra i Store hage, en trädklädd betesmark. År 1885 och 1928 var området i stort sett öppet med en mosaik av åkrar, ängar och mad ängar. De fuktigare partierna utgjordes av en mosse och på några mindre backar i norra delen växte ek.

Stutahagen: Skogsområde med både enstaka grova spärrgeniga ekar och områden med tätare skog. År 1791 ingick Stutahagen i Stora hage, som var en betesmark bevuxen med ek, bok, björk och al. År 1885 ingick cirka halva Stutahagen i utmarken, troligtvis trädklädd, medan den andra halvan var åker och mindre ängar. I området låg ett torp, Nybygget, nu rivet sedan länge. Flera områden består av igenslyade kalhyggen eller cirka 10 åriga planteringar av björk och ek samt 50 årig plantering av gran och avenbok (skriftlav uppges växa på några av dessa avenbokar). I södra delen har området delvis röjts och betas. Tre mindre dammar har tidigare anlagts i området. Det är okänt om det finns

fisk och kräftor i dem. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av bivråk (1 par) och ormvråk (1 par).

Snickarns vång: Öppen betesmark. År 1791 utgjordes området av äng med åker närmast husen (som fortfarande ligger kvar). Så var även fallet år 1885 medan år 1928 så var området nästan enbart åker.

Tegeltoften: Öppen betesmark. På 1700-talets början hårdvallsäng med tuvor och buskar. År 1791, 1885 och 1928 var området åker. Centralt finns en kulle med en askdunge (Paradislunden –här anlade dåvarande Ladugårdsfogden en trädgård på 1910-talet). I Paradislunden ligger resterna av en tegelugn (fornminne). Bryn i norr och öster består av hassel, slån, hagtorn, apel, bok och ek. Östra delen av området är täckdikad.

Brusängen: Natura 2000 område. En ny beteckning för området kring trädgårdsmästarhuset som tidigare varit uppdelat på flera olika andra områden, däribland Ängaröd, Brusängen och Trädgårdsmästarhus. År 1791 var området kring bäcken en öppen sidvallsäng. Övriga delar ingick i Lilla hage. År 1885 var cirka hälften av område äng och hälften åker. År 1928 hade åkern över gått i äng och ängen i skog. Idag utgörs området av såväl öppen betesmark som skogsmark, i vilket bl.a. Herrevadsklosters ännu levande grövsta ek står.

Brink: Öppen betesmark med dungar av ek. Delar av området är ett instängslat kalhygge med enstaka ekar och hassel. År 1791 utgjordes merparten av ängsmark, med mindre åkerlyckor. År 1885 och 1928 var området åker.

Tegeltofta backar: Natura 2000 område. Området är idag en kraftigt igenvuxen trädklädd betesmark, med många grova träd. Bete har återinförts inom merparten av området. År 1791 var området upptaget som gammal äng, på vilken det stod mycket glest med träd. År 1885 var området fortfarande äng. År 1928 utgjordes området av ädellövskog.

4.2.2 Bevarandemål

Trädklädd betesmark med spärrgreniga ekar och topphuggna grova bokar med inslag av grova björkar, aplar och fågelbär samt buskskikt av en, hassel, slån, hagtorn och björnbär. Det bör finnas cirka 10-20 träd per hektar. Träden, ska främst utgöras av spärrkroniga ekar och topphuggna bokar, med inslag (0-10 träd per hektar) av björkar, hassel, apel och fågelbär. Träden ska vara av olika ålder, med mål att få riktigt grova gamla mulm innehållande träd. De entomologiska värdena i området ska vara synnerligen höga. Grova träd eller större grenar från dessa som faller ska få ligga kvar, med undantag om det utgör ett direkt hinder för skötseln av området, i så fall ska trädet eller grenen utläggas på annan plats inom samma skötselområde. Vid gallring och röjning ska grova stockar och stamdelar ligga kvar i syfte att skapa död ved för bl.a. insekter och svamp. Gran eller främmande trädslag får ej förekomma inom skötselområdet. Buskskiktet bör bestå framförallt av hassel, slån, hagtorn, en och björnbär. Täckningsgraden bör vara 0-20% per hektar. Jordmånen inom naturreservatet kommer att styra vilka buskar som kommer att dominera inom respektive delområde.

4.2.3 Skötselåtgärder

Delområdena kräver mycket åtgärder för att målet ska kunna nås. Fortsatt eller infört bete med nötkreatur och eller hästar, med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars. Bränning får ske. Skötselområden eller delar av skötselområden får betesfredas enstaka år eller vissa perioder. Gallringar av grova träd ska planeras och utföras under mycket lång

tid, (riktvärdet är två träd per hektar och år). Detta för att kontinuerligt skapa ny död ved. Igenväxningsvegetation ska röjas fortlöpande. Buskage av slån, hagtorn, björnbär ska bevaras men även röjas för att begränsa utbredningen. Nya ersättningsträd och buskar ska tillåtas få komma upp dels spontant, dels genom plantering av lokalt material. Plantorna kommer att behöva någon form av skydd under sin uppväxt.

Boställsvången: Fortsatt bete. Plantering av främst ek, bok, hassel och slån.

Hästhagen: Fortsatt bete. Plantering av främst ek, björk och en. Delar bör betesfredas, se avsnittet åtgärder för fjärilar och humlor.

Källarbacken: Framröjning av spärrkronig ek och bok mot mål att de ska friställas.

Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna bör flisas. Upphängning av cirka 5 starholkar.

Lammalyckan: Fortsatt bete. Framröjning av ek. Plantering av främst ek, bok, hassel och slån. Delar bör betesfredas, se avsnittet åtgärder för fjärilar och humlor.

Ljunghagen: Plocka bort stängsel och fortsatt bete av området. En färast ska byggas vid infarten till Naturreservatet (mot Marocko). Framröjning av spärrgrenig ek och bok mot mål att de ska friställas. Bevara de grova tallarna och tillse att det kan komma upp ersättningstallar. Alen kring fuktsvackan lämnas för fri utveckling. Plantering av främst ek, bok och en på de öppna områdena. I den relativt täta skogen nordväst om skötselområde Tallmossen ska det skapas ljusbrunnar kring grova träd och lämpliga ersättningsträd. Asp ska prioriteras, stående både som solitär och i grupp, då de utgör utmärkt boträd för olika arter av hackspettar. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna understigande 12 cm bör flisas. Delar bör betesfredas, se avsnittet åtgärder för fjärilar och humlor.

Munka vången: Fortsatt bete. Plantering av främst ek, bok, fågelbär och hassel.

Nyvång: Fortsatt bete. Plantering av främst ek, bok och hassel.

Store vång: Fortsatt bete. Framröjning av spärrgrenig träd. Plantering av främst ek, bok, fågelbär och hassel.

Söndre lycke: Fortsatt bete. Framröjning av spärrgrenig ek och bok mot mål att de ska friställas. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna understigande 12 cm bör flisas. Plantering av främst ek, bok, hassel och en. Delar bör betesfredas, se avsnittet åtgärder för fjärilar och humlor.

Planthagen: Skapa ljusbrunnar kring cirka 20 träd per hektar, främst ek, bok men även asp och björk. Övriga ekar kan uttas som stängselstolpsvirke när sådant behov föreligger. Borttagning av rödek ska prioriteras. Samtliga träd mot den grova trädraden i öster tas omgående bort. På sikt plantering av främst bok, hassel och ek.

Hestra: Ett område som kräver mycket arbete för att nå målen. Området ska inhägnas och betas. Förhoppningsvis kommer betesdjuren att gå hårt fram på den stora mängd sly som finns i området. Framröjning av spärrkroniga träd ska prioriteras. Skapa ljusbrunnar kring ersättningsträd framförallt ek och bok. Den planterade eken ska huggas fram och gallras för att skapa naturvårdsintressanta träd. Topphuggning ska ske av unga bokar. På sikt plantering av främst ek, bok, hassel och fågelbär. Avverkning och saluföring av all gran.

Stutahagen: Ett område som kräver mycket arbete för att nå målen. Området bör inhägnas och betas. Förhoppningsvis kommer betesdjuren att gå hårt fram på den stora mängd sly som finns i området. Framröjning av spärrgreniga träd ska prioriteras. Skapa ljusbrunnar kring ersättningsträd framförallt ek och bok. Topphuggning ska ske av unga bokar. På sikt

plantering av främst ek, bok, hassel och fågelbär. Avverkning och saluföring av all gran. Uppsättning av informationsskylt om Snapphaneeken, som även ska framröjas.

Dammarnas kanter bör avfasas så att betesdjur ej riskerar att falla ner i dem. Dammarna bör vara fisk- och signalkräftefria för att gynna bl.a. större vattensalamander.

Snickarns vång: Fortsatt bete. Plantering av främst ek, bok, fågelbär, hassel och apel.

Tegeltoften: Fortsatt bete. När askskottssjukan klingat av finns eventuellt behov av att gallra kvarvarande askar i syfte att gynna ökad tillväxt. Avverkning av träd som hotar rasera fornminnet. Plantering av främst ek, bok, hassel och slån. Uppsättning av informationsskylt om tegelugnen.

Brusängen: Instängsling och bete. Omgående framröjning av spärrgreniga ekar, däribland den största eken på Herrevadskloster. Nyplantering av främst ek, bok, hassel och slån.

Uppsättning av informationsskylt om den största eken på Herrevadskloster.

Brink: Fortsatt bete. Röjning av igenväxningsvegetation. Gallring av dungarna i syfte att erhålla spärrgreniga träd. Plantering av främst ek, bok, hassel och slån.

Tegeltofta backar: Gallring av träd ska ske för att gynna grovnad hos de kvarvarande. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna understigande 12 cm bör flisas. Upphängning av cirka 5 skogsduveholkar. På sikt plantering av främst ek, bok och hassel.

4.2.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: En stor ökning av arealen av de för de Herrevadskloster så karaktäristiska trädklädda betesmarkerna. I många av områdena finns fortfarande spärrgreniga grova gamla träd. Ytterligare områden har tidigare varit bevuxna med grova gamla ekar.

För biologisk mångfald: Genom att plantera träd på de öppna betesmarkerna så skapas nödvändiga framtida spridningskorridorer och livsmiljöer för hotade arter som lever i de befintliga trädklädda betesmarkerna. De för trädklädd betesmark typiska Natura 2000 arterna blåsuga, gökärt, liten blåklocka och teveronika, gullviva, mandelblom och ärenpris kommer att öka.

För friluftslivet: Områdenas öppenhet utgör ett friluftsvärde i sig, men de trädklädda betesmarkerna utgör också välkomnade och spännande vandringsmiljöer.

4.3 Skötselområde Öppen betesmark cirka 36,6 hektar

4.3.1 Beskrivning

Markområde som varit öppet sedan åtminstone år 1791. I slutet av 1700-talet nyttjades området som madäng och år 1928 som åker. Senare år har området använts som betesmark. Mellan Dragonbanan och Husarbanan ligger ett djupare dike, Lilla Kanalen, som är omgärdad av taggtråd och salix. Delar av Lilla Kanalen är delvis nedgrävd. Området utgörs av Dragonbanan 13,8 hektar, Hursarbanan 12,8 hektar, Lergravakärret 1,9 hektar och Hästhagen 7,9 hektar.

Dragonbanan: Öppen betesmark. År 1791 benämndes detta Horskärr, västra delen. Området var vått och sankt. På de små holmarna växte det ek. År 1885 var området åker. År 1928 var det betesmark. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av buskskvätta (4 par).

Hursarbanan: Öppen betesmark. År 1791 benämndes detta Horsakärr mellandelen. Området var vått och sankt. År 1885 var området åker. År 1928 var det betesmark. Det finns flera vallar, de senare från 1980-talet, som varit kulfång och skjutskydd. Den största vallens söderslänt är till större delen igenvuxen med gräs, dock finns vissa grus- och sandblottor för bl.a. vildbin. I öster ligger en dunge med björk. I södra delen av området finns såväl skjutledartorn, skyttevärn och ett 15-tal skjutmål kvar på skjutbanan (sk sab mål). Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av buskskvätta (2 par).

Lergravakärret: Öppen betesmark med visst slånuppslag. Tidigare lertäktsområde för tegeltillverkning i tegelungen på Tegeltoften. Lertäktshålen är små och grunda. År 1791 ingick den norra tredjedelen av området i Horsakärr, den sydöstra tredjedelen av området var äng (ingick då i Ålafisket) och den sydvästra tredjedelen av området var åker. År 1885 var hela området åker. År 1928 var området betesmark.

Hästhagen: Natura 2000 område som består av betesmark med en fuktigare stenfri del. I området finns det många odlingsrösen från bronsåldern och framåt. Området var betesmark redan år 1791 och då bevuxen med gamla ekar. År 1885 var området en trädklädd betad utmark och år 1928 betesmark. Idag finns det enstaka äldre björkar och ekar. Det förekommer en viss igenväxningsvegetation. Från Ängs- och betesmarksinventeringen år 2002-2004 rapporteras bl.a. gökärt, får- och rödsvingel.

4.3.2 Bevarandemål

Fortsatt öppet betat område med meandrande vattendrag. Kulturlämningarna ska synliggöras men inte underhållas.

8.3.3 Skötselåtgärder

Fortsatt eller infört bete med nötkreatur och eller hästar med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars. Hästar kan orsaka barknagsskador. Barknagsskador får ej ske mer än i undantagsfall. Förvaltaren ansvarar för att bedöma eventuella skador och får vidta de åtgärder som förvaltaren finner nödvändiga för att motverka ytterligare skador. Skötselområden får betesfredas enstaka år. Bränning får ske. Igenväxningsvegetation röjs fortlöpande. Lilla kanalen bör restaureras så att den åter kan få meandra inom den öppna betesmarken (för detta krävs dock en ny vattendom).

Dragonbanan: Bete med kompletterande betesputsning vid behov. Salixar stående längs med lilla kanalen ska bevaras. Övriga träd ska avverkas. Om lilla kanalen återmeandras får även salixen tas bort.

Husarbanan: Bete med kompletterande betesputsning vid behov. Underhåll av skjutledartorn som fågel/utsiktstorn. Bevarande, men inte underhåll av, betongfundament i skyttevärn och skjutmål, s.k. sab mål.

Lergravakärret: buskage av slån och hagtorn etc. ska finnas, men en eventuell expansiv utbredning ska hållas tillbaka. Betesputsning vid behov.

Hästhagen: Fortsatt bete. Røjning av igenväxningsvegetation.

4.3.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Ett fortsatt öppethållande av ett landskap som varit öppet i åtminstone 200 år.

För biologisk mångfald: Arter som är knutna till den öppna marken kommer att bevaras.

För friluftslivet: Områdenas öppenhet utgör ett friluftsvärde i sig.

4.4 Skötselområde Ängar cirka 1,8 hektar

4.4.1 Beskrivning

Rikkärret: Ingår i Natura 2000 området (Brandeborg). Rikkärret är cirka 0,65 hektar. Botaniskt sett ett av de värdefullaste områdena inom naturreservatet. Rikkärrets västra del är den finaste med bl.a. guldspärrmossa, kalkkammossa, tätört, vildlin och kärrknipprot. Olika arter bastardsvämare finns i området. Området betas med nöt. Bevarandestatusen är otillräcklig. Området som ingår i Venlösa äng har troligen nyttjats under mycket lång tid för slåtter och bete och är sannolikt den äldsta ängsmarken inom hela klosterområdet. År 1791 utgjordes området av sidvallsäng. Hö bärgades från ängen fram till 1930-talet.

Högörtsängen: Ingår i Natura 2000 området (Brandeborg). Högörtsängen är cirka 0,1 hektar. Ett litet restområde som fortsatts att hävdas när hävden upphört på intilliggande mad för cirka 60 år sedan. Här växer bl.a. ett 15-tal smörbollor.

Torrheden: Ingår i Natura 2000 området (Brandeborg). Torrheden är cirka 1 hektar. Vegetationen består främst av kruståtel, stor- och liten blåklocka och rölleka.

Igenväxande rikkärr år 2009

Kärrknipprot

4.4.2 Bevarandemål

Välhävdat rikkärr bevuxen bl.a. med kalkkammossa, tätört och kärrknipprot. Några salixbuskage, får finnas i utkanten norr om rikkärret.

Välhävdat högörtsäng bevuxen med bl.a. smörbollor.

Välhävdat torräng med bl.a. en och stor- och liten blåklocka.

4.4.3 Skötselåtgärder

Rikkärret: Röjning och bortforsling av al och merparten av salixen samt andra förekommande träd och buskar. Fortsatt och intensifierat bete med nöt med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars.

Högörtsängen: Ängen bör slås sent på året (mitten av september), för att inte missgynna fjärilar.

Torrheden: Träd bör avlägsnas (får läggas i det närliggande skötselområdet sumpskog). Hävd får ske med bete (ej får), maskin eller bränning. Om hävden sker med maskin bör den ske sent på året (mitten av september), för att inte missgynna fjärilar. Bränning bör ske vid lämplig väderlek på våren.

4.4.4. Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Både rikkärret och högörtsängen och torrheten är så pass små att de inte inverkar i någon större omfattning på landskapets karaktär.

För biologisk mångfald: Rikkärret och högörtsängen och torrängen uppnår gynnsam bevarandestatus.

För friluftslivet: Vetskapen om och möjligheten att besöka botaniskt mycket intressanta och fina områden.

4.5 Skötselområde Rönneå med mad cirka 29,1 hektar

4.5.1 Beskrivning

Rönneå utgör ett viktigt friluftsområde för främst kanotister. Ungefär 15.000 personer paddlar årligen sträckan Stockamöllan – Herrevadskloster. Maden utmed Rönneå har troligen nyttjats för slåtter och bete sedan klostret grundades. I området finns flera trollsländearter bl.a. tegelröd ängstrollslända, flod- och sjöflickslända. Skötselområdena utgörs av delområdena Rönneå, Venlösa äng 31,1 hektar och Mjölängen 13,3 hektar.

Rönneå: Flyter meandrando genom naturreservatets sydvästra del. I ån finns sandbankar som är viktiga för musslor och lekande fisk. Stenblock och nedfallen död ved skapar en hög biologisk mångfald. År 1791 meandrade ån fint med korvsjöar. Idag meandrar ån fortfarande men antalet korvsjöar har minskat betydligt. I Branten mot Brandeborg häckar kungsfiskare, Klippans kommunfågel.

Venlösa äng: Fuktig till blöt betesmark. Vid riksvägen är ängen stenig och våt. Vid Rönneå är den slät och torrare. Ängen är bitvis kuperad med jordvallar och tuvor. Venlösa äng har troligen nyttjats under mycket lång tid för slåtter och bete och är sannolikt den äldsta ängsmarken inom hela klosterområdet. År 1791 utgjordes området av sidvallsäng. Hö bärgades från ängen fram till 1930-talet. Ängen är idag inhägnad och betas med nöt. Partivis har igenväxningen med salix, al och björnbär gått tämligen långt. Salixbuskagen utgör dock en viktig näringskälla för framförallt humlor och bin. Landsnäckor kryper gärna upp i salixen och bl.a. näktergalen nyttjar dem som boträd. Längs med ån står al, vilka delvis dött i "aldöden". Från Ängs- och betesmarksinventeringen år 2002-2004 rapporteras bl.a. gökblomster, ängsnycklar, ängsvädd och svinrot.

Mjölängen: Betesmark, torrare än Venlösa äng. Den västligaste delen har varit åker. Det finns ett antal mycket grova tallar i området.

4.5.2 Bevarandemål

Det är viktigt att den naturliga vattenregimen i Rönneå inte störs. Ån bör inte få rensas då det motverkar syftet med naturreservatet. Längs ån ska alridån få stå kvar i syfte att dels motverka höga vattentemperaturer, dels kontinuerligt bidra med död ved till ån. Ån ska dock vara framkomlig för kanotister. Ängarna ska fortsätta att betas med nöt. Salixbuskagen bör begränsas till en täckningsgrad om 5%. Buskagen bör företrädesvis utgöras av solitärer. En kontinuitet av salix bör eftersträvas.

4.5.3 Skötselåtgärder

Rönneå: Rönneå omfattas av vattendom. Eventuella rensningsplaner inom naturreservatet ska styrkas med uppmätning av bottenprofiler. Borttagning av stammar och ris som direkt hindrar kanotister får ske.

Venlösa äng: Delvis Natura 2000 område. Fortsatt bete med nötkreatur. Bränning får ske. Rójning av salixbuskage och al av igenväxningskaraktär inom ängen. Vid avverkning av salix bör hela busken kapas längs med marken. Stammar och ris ska transporteras bort. Upphängning av en knipholk.

Mjölängen: Fortsatt bete med nötkreatur. Bränning får ske. Betesputsning vid behov. Upphängning av en knipholk. Bevara de mycket grova tallarna och tillse att det kan komma upp ersättningstallar.

4.5.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Den långa kontinuiteten av hävd längs Rönneå behålls.

För biologisk mångfald: Rönneå behålls intakt då ingen rensning sker. Den biologiska mångfalden kopplade både till Rönneå och mad ängen bevaras.

För friluftslivet: Friluftslivet gynnas när kanotisterna kommer fram på Rönneå.

4.6 Skötselområde Våtmark cirka 83,1 hektar

4.6.1. Beskrivning

Dessa marker utgörs av tidigare sjöbotten och uppkom vid sänkningen av västra Sorrödssjön år 1880. Markerna är fuktiga och främst bevuxna med tuvtåtel och vecketåg. Mycket möda har lagts ner på att hålla markerna i hävd med bete, men framförallt med återkommande betesputsningar. Delområdena utgörs bland annat av Rattingen 26,5 hektar, Nybo kärr 6,4 hektar Bastet 14,2 hektar, Nya mosse 19,7 hektar och Blydammsängen 1,9 hektar.

Rattingen: Natura 2000 område. Öppen betesmark på ett stenfritt fuktigt område med täckdikningssystem. I norra delen utgörs bottenmaterialet av sand, vilket gör området mycket körbart. Vissa vårar står delar av Rattingen under vatten. År 1791 utgjordes Rattingen av äng, benämnt Ratting kärren. År 1885 var det åker. År 1928 var det betesmark. Försök med plantering av olika sorters träd har gjorts i slutet av 1900 talet, men misslyckats. År 1999 rapporteras låsbräken och granspira samt gulärta (1 par) ha påträffats i området.

Nybo kärr: Natura 2000 område. Öppen betesmark med ett genomgående täckdike. År 1928 nyttjades huvuddelen av området som åker. I kanten emot Lammalyckan, som nyttjades som äng på den tiden, växte solitära ekar.

Bastet: Öppen betesmark på ett stenfritt fuktigt område med täckdikningssystem. Bottenmaterialet utgörs av kärrjord. Området är okörbart vid högt grundvatten. Problem även med bete vid högt vattenstånd. Vegetationen utgörs främst av vecketåg och tuvtåtel. År 1999 häckade 5 buskskvättor i området. I övrigt har enbart någon enkelbeckasin påträffats. År 1791 kallades området stora Sjömosse, vilken i denna delen var bevuxen med björk. År 1885 utgjordes området av ett kärr/mad äng och år 1928 användes det som betesmark.

Nya mosse: Öppen betesmark. År 1791 ingick området i stora Sjömosse och var helt öppet. År 1885 utgjordes området av kärr/mad äng och år 1928 hade det börjat att växa igen med björk. Tidigare har kärrtorv utbrutits i området. Bottenmaterialet utgörs av idag av kärrjord. På 1930-talet påförde cirka 30 centimeter sand i syfte att förbättra jordstrukturen.

Blydammsängen: Natura 2000 område. Öppen betesmark främst bevuxen med vecketåg. Området betesputsas årligen. Kärrtorven har oxiderat i en sådan utsträckning så att täckdikningssystemet har börjat att hamna i dagen. Blyängsdammen har fått sitt namn efter att

Danskarna enligt sägnen grävde ner klostrets kyrktak här i syfte att gömma det för svenskarna. År 1791 benämndes den Blysdamm och utgjordes både av ett sidkärr och hårdvallsäng. År 1885 var området fortfarande äng emedan år 1928 var det till större delen åker.

4.6.2. Bevarandemål

Öppna våtmarker som hävdas genom bete eller slåtter med maskin eller möjligen med hjälp av bränning. Målet är att områdena ska bli så pass blöta så de passar tex. rödbena och rastande storspov. Ybbarpsån bör omledas och meandras inom Bastet. På vårarna bör Bastet stå helt under vatten för att sommartid torka upp så att bara den i framtiden återmeandrade Ybbarpsån är vattenförande.

4.6.3. Skötselåtgärder

Rattingen: Fortsatt bete med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars. Bränning får ske. Vid behov betesputsning. Då Rattingen utgör ett Natura 2000 område bör konsekvenserna av en förändrad vattenregim utredas innan eventuella åtgärder vidtas.

Nybo kärr: Fortsatt bete med undantag av tidsperioden 1 december till 31 mars. Vid behov betesputsning. Bränning får ske. Det rörlagda diket (som ej omfattas av något dikningsföretag) bör tas upp och återmeandras.

Bastet: En fördämning bör anläggas vid lilla kanalens utlopp från Bastet genom en förlängning av vallen. Betesputsning av vecketågen ska ske inför vattenståndshöjningen, vilket bör medföra att merparten av vecketågen dör. Området kommer därefter att bli betydligt blötare. Om möjligt bör det betas, vid lågvatten ska det annars slås med maskin. Hela eller delar av området behöver ej betas eller slås varje år. Eventuellt kan bränning av fjolårsgäs och obetad förna ske vid lämplig väderlek på våren. Ybbarpsån bör efter förnyad vattendom omledas meandrande in över Bastet.

Nya mosse: Om föreslagna åtgärder vidtas på Bastet blir Nya mossen också betydligt blötare. Om möjligt bör området betas, vilket troligen endast är möjligt vid lågvatten, annars ska området slås med maskin. Hela eller delar av området behöver ej betas eller slås varje år. Bränning får ske.

Blydammsängen: Fortsatt bete. Vattenregimen bör ses över i syfte att höja vattenståndet på ängen. Betesputsning ska ske inför vattenståndshöjning i syfte att ta död på vecketågen. Hela eller delar av området behöver ej betas eller slås varje år. Bränning får ske. Om området blir blött kan det fungera utmärkt som grodvatten.

4.6.4. Konsekvenser av skötselåtgärder

För landskapets karaktär: Ett återskapande av tidigare våtmarksområden.

För biologisk mångfald: I dagsläget utgör i synnerhet Bastet och Nya mossen ur biologisk synvinkel tämligen ointressanta områden. Genom att ändra vattenregimen inom dessa områden kommer en betydligt intressantare miljö, både botaniskt, zoologiskt och ornitologiskt att skapas.

För friluftslivet: Tämligen otillgängliga områden. Med fågeltorn skulle områdena bli attraktivare för friluftslivet.

4.7 Skötselområde Sumpskog cirka 95,6 hektar

4.7.1 Beskrivning

Alluviala lövskogar (klibbal och björksumpskogar). Områdena utgörs främst av Sjörammen 54,8 hektar, Brandeborg 4,5 hektar, Haijes ende 15,0 hektar, Tallmossen, 3,8 hektar och Östra Hestra 17,2 hektar.

Sjörammen: Ett stort sumpskogsområde med klibbal, björk, salix och vass, som uppkom i samband med sänkningen av västra Sorrödssjön. Mängden död klenved i området är stor. Mindre hackspett häckar i området. Ybbarpsån är kanaliserad genom Sjörammen. Det finns åtskilliga fuktsänkor i området. Sjörammen är mycket svårframkomligt. År 1791 kallades området stora Sjömossen och var helt trädfritt. Merparten av Sjörammen utgjordes dock av västra Sorrödssjön. År 1880 sänktes Västra Sorrödssjön. År 1885 nyttjades landdelen för madslåtter. År 1928 så verkar madslåttern upphört och sumpskog breda ut sig, det nyvunna markområdet utgjordes då av mad äng, bevuxen med enstaka träd.

Brandeborg: Natura 2000 område. En mycket fin klibbal- och björksumpskog. Mängden död grov ved är stor. Skogen uppkom efter grustäktsverksamhet möjligen i början av 1930-talet då intilliggande järnväg byggdes. Brandeborg utgör i dagsläget den finaste sumpskogen inom naturreservatet. År 1928 före grustäktsverksamheten verkar det som om området var bevuxet med ädellövskog. Uppgifter finns att två par av mindre hackspett häckade i detta område år 1999. Entita (NT) finns i området (sågs senast år 2010).

Haijes ende: Natura 2000 område. Ny benämning på mark som har uppkommit vid sänkningen av västra Sorrödssjön. Idag består området av yngre sumpskog och vassbälten ut mot sjön. År 1885 utgjordes området av västra Sorrödssjön. År 1928 var det mad äng.

Tallmossen: Liten degenererad högmosse som efter dikning blivit bevuxen med cirka 60 årig tall, björk och enstaka granar. I anslutningen till skötselområde trädklädd betesmarken-restaurering står grov ek och bok. År 1928 verkar mosseplanet ligga öppet med en randskog.

Östra Hestra: Delvis dikad björksumpskog med underväxt av gran. År 1791 utgjordes området av en mosse som nyttjades som äng. År 1885 var området en mosaik av ängar, åkrar och mad äng. År 1928 verkar den enda förändringen gentemot 1885 att mad ängen vuxit igen med björk.

4.7.2. Bevarandemål

Sumpskogar lämnade i princip för fri utveckling, med undantag av avverkning, röjning, ringbarkning av gran och andra främmande trädslag (får saluföras). Diken bör igenläggas i syfte att återskapa en blötare mark.

4.7.3 Skötselåtgärder

Sjörammen: Avverkning av uppkommande gran i övrigt inga åtgärder.

Brandeborg: Avverkning av uppkommande gran i övrigt inga åtgärder.

Haijes ende: Avverkning av uppkommande gran i övrigt inga åtgärder. Uppsättning av boplatzförm för fiskgjuse inom områdets centrala otillgängliga delar.

Tallmossen: Igenläggning, av diket som avvattnar mossen mot Munkavången. Avverkning och röjning av gran (får saluföras). Återkommande gallringar av tätstående tall och björk i syfte att gynna grovnad hos träden och kontinuerligt skapa ny död ved. Avverkade tallar

och björkar ska lämnas kvar som död ved. Friställning av grova ekar och bokar i anslutning till omgivande marker.

Östra Hestra: Igenläggning av diken som inte omfattas av dikningsföretag. Avverkning och röjning av gran (får saluföras).

4.7.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Ett bevarande av den sumpskog som vuxit upp på framförallt tidigare sjöbotten.

För biologisk mångfald: Granen som ej är naturlig i området tas bort.

Sumpskogsutvecklingen gynnas om dikena sätts igen och området blir blötare.

För friluftslivet: Mycket svårtillgängliga områden. Med spångad led blir delar av Sjörammen tillgängligt och möjlighet finns att få uppleva en spännande miljö.

4.8 Skötselområde Ädellövskog cirka 37,9 hektar

4.8.1 Beskrivning

All skog, i den termen vi idag använder, inom Herrevadskloster är uppkommen efter år 1885. Delområdena utgörs av Nybo skog – ”elljusspåret” 22,4 hektar, Nybo skog – ”riksvägen” 2,2 hektar, Nybo skog – ”Hassel-ekskogen” 1,5 hektar, Brandeborg 1,6 hektar, Swältebacken 4,7 hektar och Horsakärr 4 hektar.

Nybo skog – ”Elljusspåret” Ett cirka 90 årigt ekdominerat bestånd med inslag av lärk, rödek, gran men också bok, hassel, hagtorn och vildapel. I området finns ett elljusspår och ett vindskydd med eldstad och soptunna. År 1928 var hela Nybo skog skogsbevuxen med främst löv- men även barrträd.

Nybo skog – ”riksvägen”: Område närmast riksvägen bevuxet med cirka 80 årig ek, med inslag av rödek.

Nybo skog – ”Hassel-ekskogen: Område längst åt sydöst mot gården Lugnet. Hassel-ekskog med inslag av sälk och asp. Rikligt med olika mossor.

Brandeborg: Natura 2000 område. Ädellövskog i brant ner mot Rönneå och blandlövskog uppe på platån. I området finns det gott om lind. Häckande kungsfiskare i branten ner mot Rönneå. År 1928 var marken närmast boningshuset åker. Branten ner mot Rönneå utgjordes även då av ädellövskog. Det finns gott om holkar uppsatta för både stare, mes, och kattuggla.

Swältebacken: Natura 2000 område. Äldre grov bokskog (124 år). År 1791 nyttjades området som äng. Det omtalas att här växte bok, ek och al. År 1885 nyttjades området som äng, troligen trädbevuxen. År 1926 var området ädellövskog. Fågelfaunan utgjordes år 1999 bl.a. av skogsduva (2 par), stenknäck (2 par).

Horsakärr: Område kring den centralt liggande parkeringsplatsen. Merparten utgör ett Natura 2000 område. Området utgjorde år 1791 en del av det stora Horsakärr. År 1885 var området åker och i öster äng, troligen trädbevuxen. År 1926 var merparten av marken äng. Den tilltänkta parkeringsplatsen utgjordes då av åker och den troligen trädbevuxna ängen av ädellövskog. Tidigare låg här en brandövningsplats, med uppsamlingsdammar. Efter saneringsarbeten fylldes dammarna igen. I västra delen av området finns en mindre kulle med grävda gångar och skyttevärn, gjutna, i trä och plåtklädda. Det har inte nyttjats sedan 1980-talet. Tidigare var det mycket taggtråd som legat spänt över hela kullen. Kullen är

idag bevuxen med bl.a. fina sälgar. Området kring parkeringen är främst bevuxet med cirka 85 årig ädellövskog.

4.8.2 Bevarandemål

Ädellövskog med inslag av grova men även senvuxna träd av främst ek, bok, hassel, men även björk, al, sälg, apel och inhemska buskar. Mängden död ved ska vara stor. Skogarna ska tillåtas, med undantag av skötselområde Infanteribanan, stigar och rastplatser, vara svårframkomliga.

4.8.3 Skötselåtgärder

Ett skogsbruk helt inriktat på naturvård – skötsel. Vid gallring ska högstubbar skapas och vissa toppar knäckas. Gallringarna ska spridas i tid och rum i syfte att kontinuerligt skapa ny död ved. Ek och hassel ska särskilt prioriteras att bevaras. Avverkning av gran och andra främmande trädslag. Bränning får ske.

Nybo skog – ”Elljusspåret”: All lärk, rödek och gran avverkas (får saluföras). Grov ek ska friställas. I syfte att gynna grovnad och trädslagsblandning ska skogen återkommande gallras. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna understigande 12 cm bör flisas. Upphängning av cirka 10 skogsduveholkar.

Nybo skog – ”riksvägen”: Avverkning av rödek. I syfte att gynna grovnad och trädslagsblandning bör skogen återkommande gallras. Stockar och stammar ska ligga kvar i området. 75 % av grenarna understigande 12 cm bör flisas. All rödek får saluföras.

Nybo skog – ”Hassel-ekskogen: Enbart försiktig gallring av ek, den fuktigare miljön ska behållas. Allt avverkat material ska få ligga kvar.

Brandeborg: Viss gallring i syfte att gynna grovnad hos träden, lind ska särskilt prioriteras. Gallrade träd ska ställas som högstubbar. Grenar och ris ska ligga kvar. Anläggande av brinkar alternativt holkar för kungsfiskare. Fortsatt uppsättning av holkar för fåglar.

Swältebacken: Framtida gallringar i syfte att gynna ökad tillväxt.

ned och lämnas kvar i området. Upphängning av cirka 5 skogsduveholkar.

Horsakärr: Ädellövskog som ska vara pick-nickvänlig. Skyttegravarna på kullen bevaras som kulturlämning men underhålls inte. Sälgar och ekar på kullarna ska bevaras, men slyet ska avverkas. En informationsskylt om kulturlämningen och risken att falla ner i groparna ska sättas upp.

4.8.4 Konsekvenserna av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Ett bevarande av ädellövskogarna inom Herrevadskloster

För biologisk mångfald: Skogarna kommer att övergå från plantageinriktade skogar till naturvårdsskogar med inhemska träd- och buskarter. Mängden död ved kommer att öka väsentligt, vilket kommer att gynna den biologiska mångfalden.

För friluftslivet: Fortsatt trevlig miljö att vandra på leder i, i synnerhet Nybo skog, som har elljusslinga och rastplats.

4.9 Skötselområde Ädellövskog – restaurering cirka 10,3 hektar

4.9.1 Beskrivning

Yngre planteringar av gran, tall och björk. Områdena består av Dala 2 hektar, Nyboskog 2 hektar, Nyboskog –”hygget” 4,4 hektar och Swältebacken 1,7 hektar.

Dala: Mindre björkplantering. Området har nyttjats som åker från 1791 till åtminstone 1928. Matjorden har därefter skrapats av för att utnyttjas inom det militära F5 området.

Nyboskog: En 36 årig tallplantering med viss del björk och gran. År 1928 var hela Nyboskog skogsbevuxen med främst lövträd men även barr.

Nybo skog –”hygget”: En tidigare granplantering som blåste ner i stormen Gudrun, januari 2005. Idag är området igenslyat med framförallt björk.

Swältebacken: En 34 årig granplantering. År 1791 nyttjades området som äng. Det omtalas att här växte bok, ek och al. År 1885 nyttjades merparten av området som åker (Rattingen hade då en flik in i området). År 1926 var området delvis äng delvis lövskog.

4.9.2 Bevarandemål

Områdena sköts så att de på sikt kan uppgå i skötselområde Ädellövskog.

4.9.3 Skötselåtgärder

Ett skogsbruk helt inriktat på naturvård – skötsel. Avverkning av gran och andra främmande trädslag. Bränning får ske.

Dala: Plantera bok under skärmen av björk. Området ska skötas så att det på sikt övergår i Bokskog med inslag av björk.

Nyboskog: Avverka granen (får saluföras) och gallra tallen (får saluföras). Plantera bok och ek samt hassel. Området ska skötas så att det på sikt övergår i ädellövskog.

Nybo skog –”hygget”: Återkommande gallringar i syfte att skapa en ädellövskog med inslag av björk, rönn och hassel. Stödplantering av ek och bok ifall återväxten ej klaras.

Swältebacken: Delar utgör ett Natura 2000 område. Ersätt granplanteringen med bok och björk. Granen får användas som skärm vid uppväxten av bok. All gran ska på sikt avverkas (får saluföras). Området ska övergå till ädellövskog.

4.9.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna

För landskapets karaktär: Mindre områden som inte kommer att påverka landskapets karaktär i någon större omfattning. Många av områdena är redan idag omgivna av skog.

För biologisk mångfald: Biologiskt ointressanta plantager som ersätts med levande skogar med en variation av inhemska träd- och buskarter samt ökad mängd död ved vilket kommer att gynna den biologiska mångfalden.

För friluftslivet: Trevligare skogar att vandra i. Ökningen av framförallt småfåglar kommer att märkas.

4.10. Skötselområde Sjö cirka 8,8 hektar

4.10.1 Beskrivning

Inom området finns främst delar av Sorrödssjön 6,6 hektar och Nybo damm 1,7 hektar och några mindre dammar i Stutahagen (beskrivs under skötselområde stutahagen).

Sorrödssjön: Natura 2000 område. Naturligt eutrof sjö. Sjön har tidigare i praktiken fungerat som sedimentationsdamm åt bl.a. Perstorp AB:s utsläpp, varför bottendyn

innehåller en massa föroreningar. Sjön har sänkts och vassar och sumpskog har brett ut sig på den tidigare sjöbotten.

Nybodamm: Merparten utgör ett Natura 2000 område. Anlagd damm. År 1791 utgjordes dammen av ett vått och sankt kärr som dikats. År 1928 utgjordes området av äng. Därefter har dammen anlagts. Ute i dammen finns det några mindre öar beväxna med salix. År 1999 uppges smådopping häckat i dammen. Sångsvan har häckat i dammen åtminstone år 2007 och 2008. Det finns gott om olika trollsländor bl.a. höstmosaikslända och metalltrollslända.

4.10.2 Bevarandemål

Vattenförekomster.

4.10.3 Skötselåtgärder

Sorrödssjön: Fri utveckling avseende vattenförekomsten.

Nybodamm: Fri utveckling avseende vattenförekomsten. Trädraden närmast vägen ska gallras hårt för att möjliggöra fiske från vägen. Spärrkroniga träd runt hela dammen ska friställas och ersättningsträd för dessa tryggas. Två knipholkar bör sättas upp.

4.10.4 Konsekvenser av skötselåtgärder

För landskapets karaktär: Ett bevarande av sjö och damm.

För biologisk mångfald: Befintliga trädvärden kommer att säkras och utvecklas. Fågellivet kommer att öka.

För friluftslivet: Friluftslivet kommer att gynnas kring Nybodamm, både avseende tillgängligheten för fiske och utsiktssupplevelsen utöver dammen.

4.11 Byggnader

Inom naturreservatet finns nedanstående byggnader. Inga av dessa byggnader omfattas av byggnadsminnet, beslutat av kulturdepartementet den 15 april 1993.

4.11.1 Beskrivning och förslag på åtgärder:

Sjukstallet: Byggt år 1862, tillbyggt i norr åren 1970-71. Korsvirke som är brädfodrad, tak eternit klätt med tjärpapp under. I en del av byggnaden finns gammalt tegelgolv kvar sedan remonttiden. Troligen ligger det dubbelt golv med sand emellan i hela byggnaden. Huset är höjt en gång då hela byggnaden sjunkit. Då blev det att man la in ett nytt golv över det gamla för att komma i marknivå. Runt hela byggnaden samt på planen bakom är det stensatt med kullersten. Tillbyggnaden var veterinär och operationsavdelning. Vid sidan om mot söder var sjuk och behandlingsstall. Nästa del var foderkammare. Sen kom två avdelningar som innehöll hästboxar. Sist en rad med spiltor som var till för gästers hästar och de hästar som användes för att köra ärenden med. Byggnaden har använts som sjukstall fram till 1957. Efter remont tiden gjordes den södra delen om till traktorgarage, resten användes som förråd. 1991 flyttade domänavdelningen på fortifikationsverket in och började använda norra delen som kontor och verkstad. Det renoverades och all el drogs om. Vatten och avlopp kopplades in.

2005 tog Länsstyrelsen i Skåne län över driften när Naturvårdverket köpt marken av Fortverket. 2008 byggdes kontoret ut mot söder och år 2009 byggdes dusch.

–Fortsatt underhåll och nyttjande.

Stenläggning bakom Sjukstallet:

Kvar sedan remont tiden. Idag är den nästan helt övervuxen med gräs.

-Ska vara kvar då området är idealiskt som parkering vid större evenemang eller tyngre fordon. Bör underhållas så att nyttjade med kort varsel är möjligt.

Oljebod: Byggt ca 1960, trästomme, brädfodrad med eternittak och cementerat golv.

Byggdes som matavfallsbod till matsalen. Används idag som förvaring av olja mm till maskiner inom förvaltningen.

–Fortsatt underhåll och nyttjande. Befintlig starholk ska ersättas med ny.

Sjukstallet som inrymmer personalutrymmen

Oljebod

Vagnförråd

Lerloge

Vagnförråd: Okänt byggår. Trästomme, brädfodrad, plåttak, cementerat golv. Byggt som vagnförråd. Används idag som garage, förråd samt att hydrofor står där som håller sjukstall och viss betesmark med vatten.

– Fortsatt underhåll och nyttjande.

Lerloge: Byggt ca 1750 innanför muren vid sidan om Borgen, flyttat till nuvarande plats i mitten på 1800-talet. Ekbåle lada med tak av först halm och stickor sen tjärpapp och eternit. Jord golv och grund av gråsten som är dålig på sina ställen och behöver åtgärdas. Två bålefack är utbytta då en officer ville ha de i sin gillestuga. Är ersatta med sittbänks skivor. Användes tidigare som loge men idag är det förråd.

–Fortsatt underhåll och nyttjande.

Jordkällare

Gasövningshus

Jordkällare: Byggår okänt. Troligen tillhåll för överdagande och övervintrande fladdermöss.

–Fortsatt underhåll.

Gasövningshus: Byggt första åren på 1970-talet för tätningsprovning av skyddsmasker. Trästomme med brädfodring. Står på plintar. Innehåller två rum. Har inte varit använt sedan F5 lades ner 1996-97.

-Renovera till en värmestuga att nyttja för allmänheten.

En jaktstuga i norra delen av Hästhagen: Ägs av tidigare jaktarrendatorer

-stugan ska tas bort, då den är i dåligt skick.

Ett jaktskjul i närheten av jaktstugan i Hästhagen. –utred vem som är ägaren, skjulet ska tas bort.

Ett uttjänt plåtförråd i Hestra, Trästomme, plåtklätt, cementerat golv. Har använts för förvaring av klorkalk under F5s tid. Nyttjats för annan förvaring tidigare. Förrådet ligger på tomten där torpet Nybygget låg. Torpet revs troligen i slutet på 1950-talet början på 1960-talet. Torpet fanns under remont tiden.

- utreda vem som är ägare, förrådet ska tas bort.

Plåtförrådet som ska tas bort

Ett ödehus med uthus (ofrigrund) i Brusängen: Arrendet är uppsagt den 11 november 2009 (dnr 511-75747-09). Byggnader och lösa föremål i anslutning till dessa skall vara bortforslade och området avstädat senast den 15 mars 2013.

Ödehuset med uthus

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Herrevadskloster har stor potential som rekreationsområde för det rörliga friluftslivet. I dagsläget så finns det en anlagd elljusspårslinga i anslutning till Nybodamm. Vid detta elljusspår finns också ett vindskydd som används framförallt av ur- och skurdagiset på Herrevadsklosterområdet. Ryttare nyttjar Herrevadsklosterområdet under hela året, bl.a. vid ”Hubertusridningen”. Nybodamm och Rönneå nyttjas för fiske, framförallt mete. I Ybbarpsån sker det årliga metetävlingar. Totalt har 3,9 hektar avsatts för friluftslivets infrastruktur, dvs parkeringsplatser, kanotupptagningsplats etc, leder oräknat.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning skall utföras enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

5.3 Information

Information om naturreservatet bör sättas upp år 2011 enligt bilaga 2. Särskilt riktad information bör sättas upp om den tidigare militära skjutbanan och dess verksamhet. Informationsskyltar bör även sättas upp för hållristningen (skålgropen), tegelugnen, Snapphaneeken och Herrevadsklosters största ek. Vid informationsinsatser kring kulturmiljön bör samråd ske med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen. En skylt märkt ”Välkommen till naturreservatet Herrevadskloster” bör sättas uppströms Rönneå, vid infarten till naturreservatet. En skylt, märkt ”Herrevadskloster – rastplats”, tydlig för kanotister ute på ån, bör sättas upp vid kanot upptagningsplatsen.

5.4 Vägvisning

Vägvisningsskyltar till naturreservatets entréplats bör uppsättas efter inhämtande av tillstånd från Trafikverket. Skyltarna bör finnas vid X390184, Y6217088 och X390197, Y6217317 samt X390538, Y6217488.

5.5 Parkering, markerade leder, rastplatser och eldstäder

Parkering ska ske på iordningsställda parkeringsplatser, se bilaga 2, då betesdjur kan skada bilar om de står parkerade i betesmarken.

Entrén för området bör ligga vid den gamla brandövningsplatsen vid Horsakärr. Parkeringsplats med toalett ska vara tillgänglighetsanpassad. Det ska även rastplatsborden i anslutning till entrén vara. Söder om parkeringsplatsen bör en gräsyta hållas öppen som kan nyttjas för bl.a. bollspel. Mellan gräsytan och parkeringen bör det även anläggas grillplatser med bänkar och bord. En del av parkeringsplatsen ska upplåtas åt hästtransporter. Uppbindningsanordning för minst 10 hästar bör anläggas.

Vid Nybo damm bör en mindre parkeringsplats anläggas, en av parkeringsplatserna ska tillgänglighetsanpassas och uppmärkas som sådan. En brygga bör anläggas och ska tillgänglighetsanpassas i Nybodamm. En andra fas av tillgänglighetsanpassning bör omfatta leden från entrén ut till värmestugan och själva värmestugan. Rastplatser med soptunnor och eldstäder etc bör i övrigt iordningsställas enligt bilaga 2.

I dagsläget finns en iordningsställd elljusslinga i området. Detta område ska vara fritt från betesdjur. Inom naturreservatet bör ytterligare markerade leder iordningsställas både för ryttnare (kör- och ridled) och vandrare, framtaget förslag finns i bilaga 2. Lederna bör följa naturens former och bjuda besökarna på upplevelser. Raksträckor ska undvikas så långt möjligt.

Det gamla gasövningshuset bakom skjutbanan bör, med anledning av dess goda skick och koppling till den tidigare militära verksamheten, nyttjas till värmestuga. Huset bör försees med nya dörrar (4 stycken, varav 2 permanent låsta och vars enda syfte är att visa att huset hade flera ingångar då det nyttjades som gasövningshus). Fönstren behöver kittas om och ”plywood” golvet behöver ersättas. Möjligen skulle huset kunna försees med fast inredning i form av sovplatser och bord och bänkar.

Rönneå nyttjas flitigt av kanotister (uppemot 15.000 personer per år). Det är av stor vikt att dessa personer vägleds rätt. En skylt bör sättas upp vid ån när kanotisten kommer in i naturreservatet. En skylt som anger att här finns en rastplats bör sättas upp vid rastplatsen. En kanotupptagningsplats bör anläggas. Det åligger förvaltaren att utpeka lämplig plats, ansökan om strandskyddsdispens kan krävas. Det finns behov av att anlägga ytterligare ett vindskydd vid kanotupptagningsplatsen, det åligger förvaltaren att utpeka lämplig plats, ansökan om strandskyddsdispens kan krävas. Vid rastplatsen finns även en toalett (med sluten tank) och en raserad grillplats. Det föreligger ett stort behov av en dricksvattenpost, då grannar ofta får påhälsning i detta ärende. I dagsläget förekommer mycket skadegörelse på träd och buskar, detta bör stävjas genom dels utläggning av ved dels information. Vid vindskyddet i Nyboskog och vid kanotupptagningsplatsen samt vid gasövningsboden ska klenare ris och grenar läggas i bunke för eldning i eldstad.

5.6 Renhållning och sanitära anordningar

Soptunnor och toaletter bör finnas i enlighet med bilaga 2.

6 Jakt

Det råder ett generellt förbud inom naturreservatet att jaga eller fånga vilt, med undantag av förvaltaren påkallad skyddsjakt, som ska bedrivas i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Vid jakt gäller ej föreskrifterna C7, C8 och C11.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av skötsel mål

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Uppföljning av utvecklingen av den trädklädda betesmarken, ädellövsboden, sumpboden och den öppna marken.

Vart 5:e år:

Uppföljning av utvecklingen av rikkärret och våtmarken.

Tillse att upphängda holkar och rovfågelpattformar uppfyller sitt syfte.

En gång per år:

Tillse att skyltarna är hela och rena samt att informationen är uppdaterad.

Tillse att uppsatta ledmarkeringar uppfyller sitt syfte och anlagda vandrings- och ridleder är framkomliga.

Tillse att bänkar och bord, toaletter och soptunnor är funktionsdugliga,

Tillse att anläggningar (parkeringar, värmestuga, toaletter, vindskydd, "skjutledaretern", stättor, spänger) uppfyller sitt syfte.

En gång under månaderna (april – september) och varannan månad (oktober-mars), eller efter behov / lagstiftning:

Tömning av toaletter och soptunnor samt avstädning av parkeringsplatserna.

8.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skylt.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.

8.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

9 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och skötselåtgärder. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

10 Kostnader och finansiering

10.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

10.2 Finansiering av förvaltningen

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av vägskyltar 1 styck, informationsskyltar 10 styck och 5 styck specialtieskyltar, samt skylt vid Rönneå som hälsar kanotister välkomna.
- genomförande av skötselåtgärderna,
- nyanläggning av stängsel för betesdjur,
- anläggande av stängselgenomgångar och färister,
- iordningställande av parkeringsplatser och rastplatser med bänkar och bord och eldstäder,
- anläggande och underhåll av markerade vandringsleder,
- iordningställande och underhåll av värmestugan och tillgänglighetsanpassad brygga,
- iordningställande och underhåll av fågeltorn vid Västra Sorrödssjön,
- utläggning av ris och klenare grenar för eldning vid värmestugan och vindskydd i Nybo skog och kanotupptagningsplatsen,
- tillverkning, upphängning och underhåll av minst 120 starholkar, 40 skogsduveholkar, 5 kattuggleholkar, 2 knipholkar, 2 boplatzformar för bivråk och 1 boplatzform för fiskgjuse samt iordningställa minst två brinkar för kungsfiskare, och eller holkar.
- undersökning huruvida ekoxe och läderbagge finns kvar, om de inte gör det ska inplantering av dessa ske efter biotoprestaurerande åtgärder vidtagits.
- Inventera saffransticka,
- underhåll av byggnader (5 stycken) och en jordkällare,
- övervakning av florans och faunans utveckling,
- uppföljning av skötselåtgärder,
- tillsyn av naturreservatet,

Kommunen ansvarar för (ev. bekostar):

- att parkeringsplatser hålls ren från skräp,
- uppsättning och tömning av soptunnor,
- uppsättning/anläggning av tillgänglighetsanpassad toalett,

- underhåll och tömning av toaletter,
- underhåll av bänkar och bord,
- underhåll av vindskydd och eldstad vid kanotrastplatsen inklusive att eldstaden töms på kol. Borttagning av allmänheten anlagda eldstäder vid kanotupptagningsplatsen,
- anläggande och underhåll av kanotupptagningsbrygga vid kanotupptagningsplatsen,
- tillverkning, uppsättning och underhåll av skylt, märkt ”Herrevadskloster – rastplats”, som syns tydlig för kanotister ute på ån,
- drift och underhåll av elljusspåret, (spåret, stolpar, elektricitet etc.).

Arrendator ansvarar för (ev. bekostar):

- sina betesdjur,
- underhåll och tillsyn av hägnader kring betesdjur, inkl löpande kostnader för elektricitet.

Friluftsförbundet ansvarar för (ev. bekostar):

- underhåll av vindskyddet i Nybo skog inklusive att eldstaden vid denna töms på kol.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.

Ytterligare åtgärder som bör vidtas men där ansvar/ ev bekostar ej ännu är utpekade:

- anläggande och underhåll av kör- och ridled,
- anläggande och underhåll av ytterligare ett vindskydd vid kanotrastplatsen,
- anläggande och underhåll av dricksvattenutkast, inklusive vattenprovtagning vid kanotrastplatsen (brunn finns),

11 Källor

11.1 Kartor

- Charta Öfwer Ägorne till HerreWads Closter anno 1791, okänt ursprung.
- Generalstabskartan, 1820. Krigsarkivet.
- Markanvändningskarta 1791, handritad av Carina Zätterström
- Markanvändningskarta 1885, handritad av Carina Zätterström
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34, Herrevadskloster J112-3-47, Rikets allmänna kartverks arkiv, Lantmäteriet.
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

11.2 Skriftliga källor

- Herrevadsklosters Remontdepå 1902-1958, Riseberga-Färingtofta Hembygdsförening, Kristianstads boktryckeri AB 1993
- Krigsarkivet: Husesyn öfwer Öfwertst Sätet Konnungz Gården Häradzwads Closter Hollet den 24. julij Ao 1705.
- Landsarkivet i Lund, Skånska generalguvernementskontorets arkiv G IIIc:3. Jordrevningsprotokoll 1671-72.

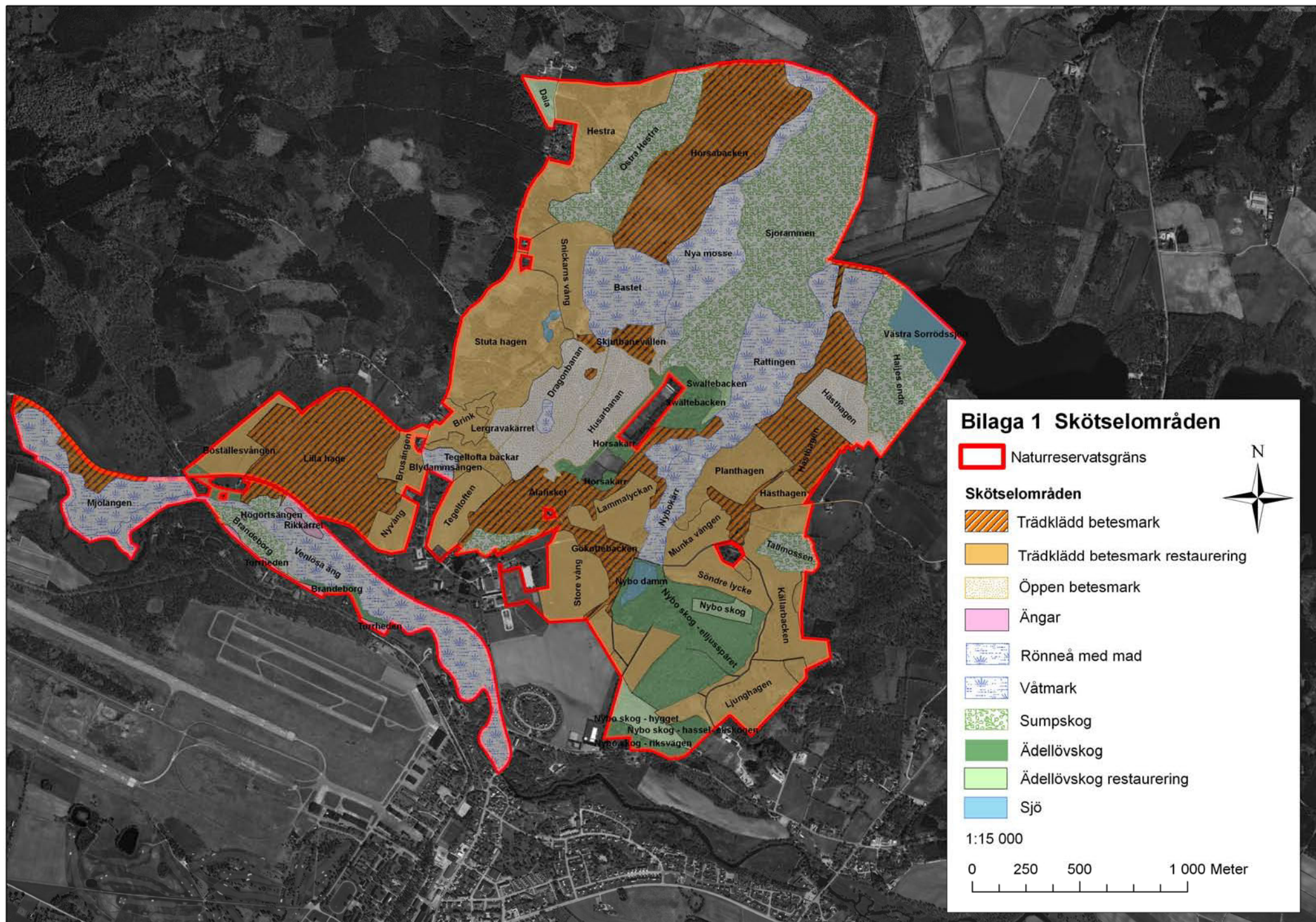
- Kulturmiljöprogrammet, Länsstyrelsen i Skåne län.
- Ängs- och betesmarkinventeringen 2002-2004, Objektrapport Herrevadskloster 1, 2, 4, 5 och 7.
- Underlagsmaterial för framtagande av Natura 2000 område, Länsstyrelsen
- Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål, Lunds botaniska förening.
- Skogsbruksplan Herrevadskloster för perioden 2006-2015, ForestMan AB
- Fågelinventering år 1999 av Roland Sjöberg, Roland Månsson och Leif Dehlin.
- Strövstig genom forntiden, Närströvområde i Klippans kommun, Jacob von Post, Högsolan i Kristianstad VT 2006.
- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Skånska Jätteträd, deras förekomst, betydelse och historia, Naturskyddsföreningen i Skåne 2003

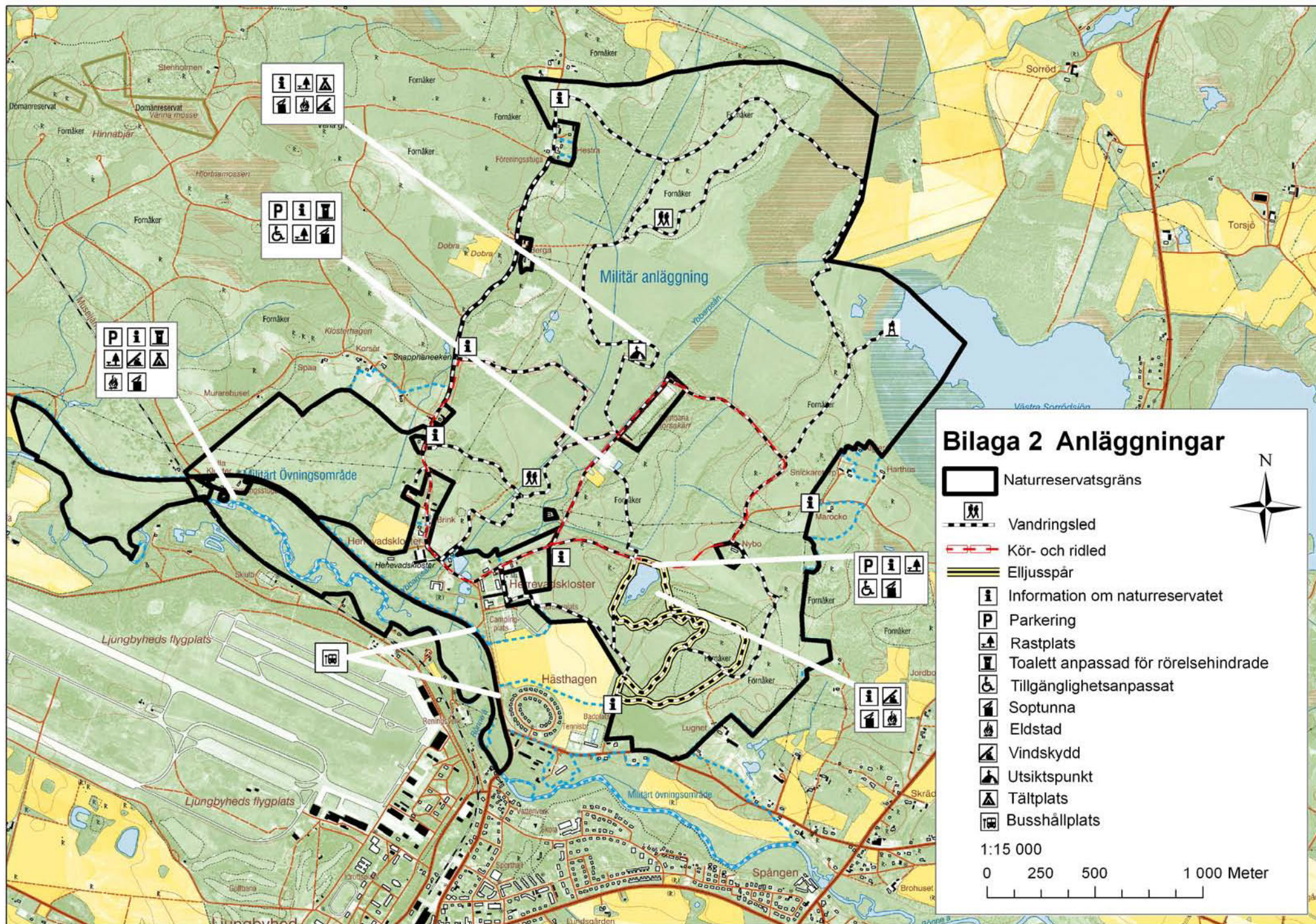
11.3 Foton

Samtliga Länsstyrelsen i Skåne län, om inget annat är angivet.

11.4 Muntliga kontakter

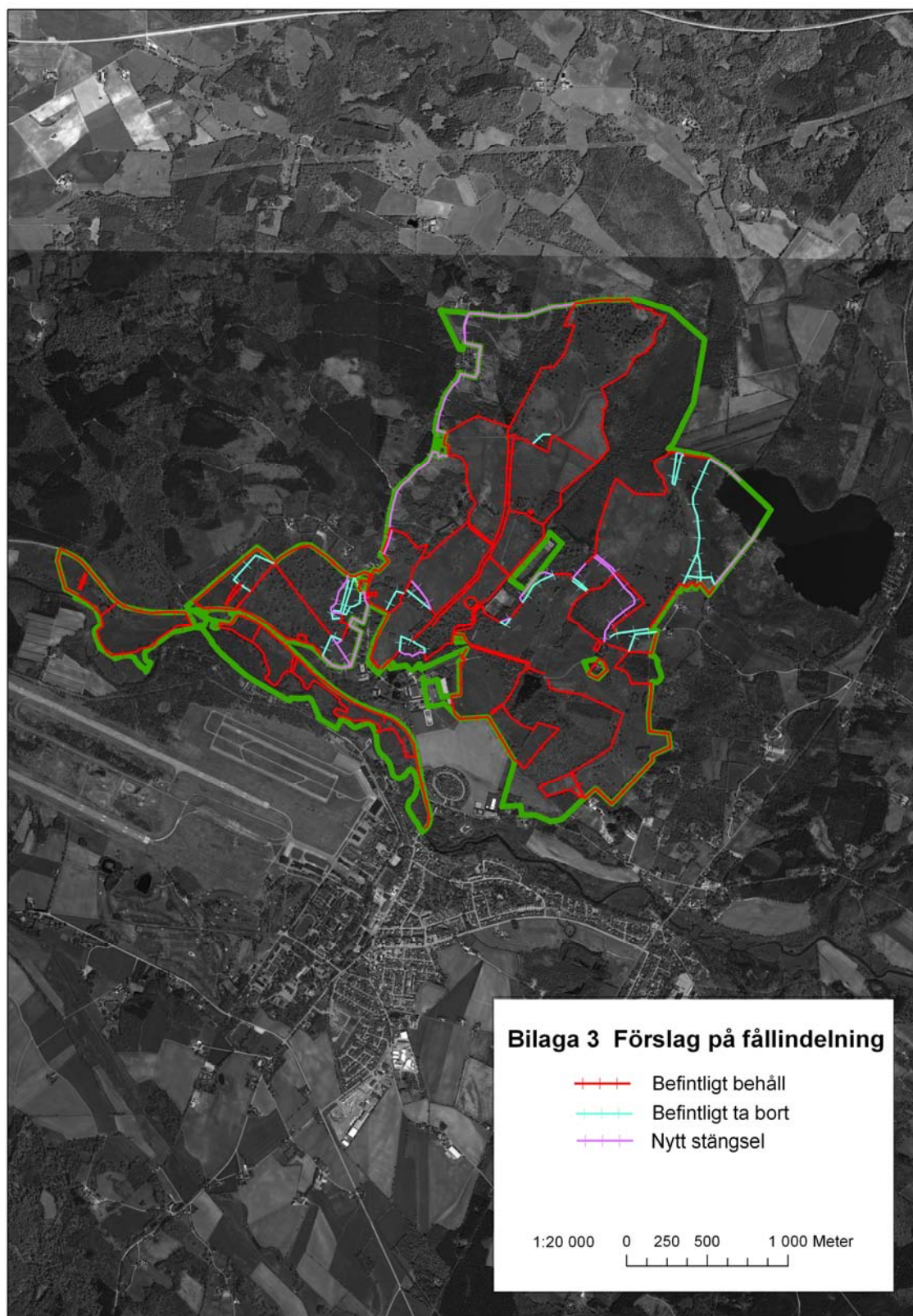
Christer Nilsson, Länsstyrelsen i Skåne län,

Bilaga 3

Förslag på fållindelning

Bilaga 4

Högprioriterade åtgärder

Skötselområde Trädklädd betesmark

Horsabacken: Anläggande av boplattform för bivåk. Inventering av saffransticka

Ålafisket: framröjning av trängda ekar i södra delen, flytt av stängsel.

Planthagen: Framröjning av grova träd i östra kanten.

Lilla hage: Anläggande av boplattform för bivrak.

Skötselområde: Trädklädd betesmark-restaurering

Stutahagen: Framröjning av grova träd.

Brusängen: Framröjning av grova träd.

Tegeltofta backar: Framröjning av grova trängda träd.

Skötselområde Rikkärr

Röjning av sly och intensifierat bete.

Övergripande:

Inventering av ekoxe och läderbagge

Bilaga 5 Natura 2000 området Brandeborg med naturtyper

0.2 0 0.2 0.4 kilometer

- Natura 2000 - habitat (SCI)
- Naturtyper brandeborg_050714_makri.shp
- 3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor
- 4030 Torra hedar (alla typer)
- 6230 Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat
- 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
- 6410 Fuktlångar med blåttåtel eller starr
- 6430 Höglångar
- 7140 Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn
- 9190 Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker
- 91E0 Alluviala skogar som tidvis är översvämmade
- Annan naturtyp
- Kulturbetesmark
- Övriga fuktångar
- Stenröse med buskar och träd
- Buskgrupper
- Åker
- Tomt
- Övrigt

Bilaga 6 Natura 2000 området Herrevadskloster västra delen med naturtyper

0.9 0 0.9 kilometer

- Natura 2000 - habitat (SCI)
- Naturtyper herrevadskloster.sfp
- 3150 Naturligt outrota sjöar med nato- eller dybladsvvegetation
- 4030 Torra hedar (alla typer)
- 6270 Artrika torra-finska låglandsgäsmarker av fennoskandisk typ
- 6410 Fuktlångar med blåstöt eller star
- 9070 Träsklädda betesmarker av fennoskandisk typ
- 9130 Skotskog av örtrik typ
- 9160 Ek-avverbodskog av buktstäm blomma-typ
- 91E0 Aktivt skog ar som skrivs är översvämmade
- Annat naturtyp
- Kulturbetesmark
- Övriga fuktångar
- Övriga fuktångar
- Stenröse med buskar och träd
- Buskgrupper
- Aker
- Tomt
- Övrigt

Bilaga 7 Natura 2000 området Herrevadskloster östra delen med naturtyper

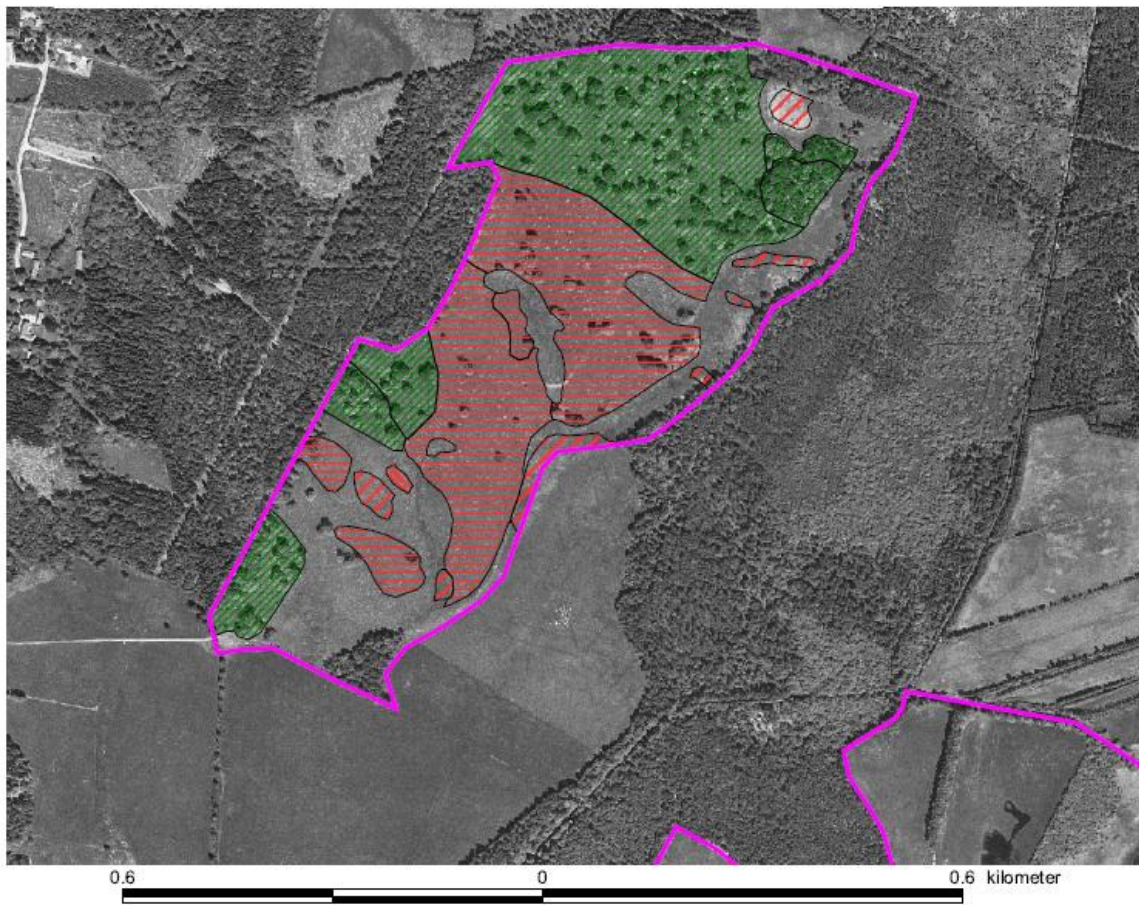

0.6 0 0.6 1.2 kilometer

- Natura 2000 - habitat (SCI)
 Naturtyper herrevadskloster.shp
 3150 Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation
 4030 Torra hedar (alla typer)
 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
 6410 Fuktlångar med blåttåtel eller starr
 9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ
 9130 Bokskog av örtrik typ
 9160 Ek-avenbokskog av buskstjämblomma-typ
 91E0 Alluviala skogar som tidvis är översvämmade
 Annan naturtyp
 Kulturbetesmark
 Övriga fuktångar
 Stenröse med buskar och träd
 Buskgrupper
 Åker
 Tomt
 Övrigt

Bilaga 8 Natura 2000 området Herrevadskloster - Broröd med naturtyper

- Natura 2000 - habitat (SCI)
 Naturtyper herrevadskloster-broröd_050715_miakri.shp
 6230 Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat
 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr
 9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ
 Annan naturtyp
 Kulturbetesmark
 Övriga fuktängar
 Stenröse med buskar och träd
 Buskgrupper
 Åker
 Tomt
 Övrigt

Naturreseptatet Herrevadskloster i Klippans kommun är ett cirka 584 hektar stort område som främst utgörs av betesmark med mängder med grova gamla träd. Delar av Rönneå med mader ingår också. Friluftsvärderna är höga med bl.a. elljusspår och planerade ridleder.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske